

Raport z wykonania
„Programu Ochrony Środowiska
dla miasta Lęborka na lata 2013-2016”
za lata 2015 – 2016

Zamawiający:

Miasto Lębork
Urząd Miejski w Lęborku
ul. Armii Krajowej 14
84-300 Lębork

Wykonawca:

Green Key Joanna Masiota - Tomaszewska
ul. Nowy Świat 10a/15
60-583 Poznań
www.greenkey.pl

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla miasta Lęborka na lata 2013-2016” za lata 2015 – 2016

Właściciel Firmy

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autor opracowania:

mgr Joanna Kamińska – Kierownik Zespołu Projektowego
mgr Andrzej Karkowski – Specjalista ds. ochrony środowiska
mgr Wojciech Pająk – Specjalista ds. ochrony środowiska

w ścisłej współpracy z pracownikami
Wydziału Ochrony Środowiska
Urzędu Miejskiego w Lęborku

Sierpień, 2017 r.

SPIS TREŚCI

SPIS SKRÓTÓW	5
1. WSTĘP	7
1.1. PODSTAWY MERYTORYCZNE OPRACOWANIA	7
1.2. OGÓLNE INFORMACJE STATYSTYCZNE O MIEŚCIE LĘBORK W LATACH 2015-2016.....	9
2. STAN ŚRODOWISKA W LATACH 2015-2016.....	11
2.1. ZASOBY WODNE	11
2.2.1. Gospodarka wodno-ściekowa	14
2.2.2. Pozwolenia wodnoprawne	14
2.2. POWIERZCHNIA ZIEMI I GLEB	15
2.3. PRZYRODA	17
2.4. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	18
2.4.1. Pozwolenia i zgłoszenia	20
2.5. HAŁAS	21
2.6. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	22
2.7. POWAŻNE AWARIE I INNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKOWE	23
2.8. GOSPODARKA ODPADAMI.....	23
2.8.1. Odpady komunalne	23
2.8.2. Azbest	25
2.8.3. Odpady inne komunalne, decyzje dot. gospodarowania odpadami	25
3. OCENA REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ W OKRESIE OD STYCZNIA 2015 R. DO GRUDNIA 2016 R.....	26
3.1. ZASOBY WODNE, GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA, OCHRONA PRZED POWODZIĄ	26
3.2. POWIERZCHNIA ZIEMI I GLEB	30
3.3. PRZYRODA	32
3.4. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	36
3.5. HAŁAS	40
3.6. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	43
3.7. POWAŻNE AWARIE I INNE ZAGROŻENIA.....	43
3.8. GOSPODARKA ODPADAMI.....	45

3.9. EDUKACJA EKOLOGICZNA I ZARZĄDZANIE STRATEGICZNE.....	47
3.10. RACJONALIZACJA ZUŻYCIA SUROWCÓW, ENERGII.....	53
4. OCENA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	55
4.1. ANALIZA WSKAŹNIKOWA.....	55
4.2. ANALIZA FINANSOWA.....	61
4.3. PODSUMOWANIE KOŃCOWE	64
SPIS TABEL	67
SPIS WYKRESÓW	68

SPIS SKRÓTÓW

art.	artykuł	nn	niskie napięcie
As	arsen	NO ₂	dwutlenek azotu
b.d.	brak danych	O ₃	ozon
B(a)P	benzo(a)piren	obr.	obręb
C ₆ H ₆	benzen	ODR	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
Cd	kadm	OSP	ochotnicza straż pożarna
CO	tlenek węgla	OZE	odnawialne źródła energii
CSiR	Centrum Sportu i Rekreacji	PARR	Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego
dam ³	tys. m ³	Pb	ołów
dB	decybel	PGNiG	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo
dec.	decyzja	P.H.U.	przedsiębiorstwo handlowo-usługowe
DP	droga powiatowa	PIG	Polski Instytut Górniczy
DW	droga wojewódzka	PM 2,5	pył zawieszony zawierający cząstki mniejsze niż 2,5 mikrometrów
Dz. U.	Dziennik Ustaw	PM 10	pył zawieszony zawierający cząstki mniejsze niż 10 mikrometrów
Dz. Urz.	Dziennik Urzędowy	PMS	Państwowy Monitoring Środowiska
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	pn.	pod nazwą
ewid.	ewidencyjny	PO liŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	POP	program ochrony powietrza
GIOŚ	Główna Inspekcja Ochrony Środowiska	POŚ	Program ochrony środowiska
GPZ	główny punkt zasilania	pow.	powierzchnia
GUS	Główny Urząd Statystyczny	poz.	pozycja
ha	hektar	PPD	poniżej potencjału dobrego
JCW	jednolita część wód	PSZOK	punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
JCWP	jednolita część wód powierzchniowych	PTTK	Polskie Towarzystwo Turystyki Krajoznawczej
jst	jednostka samorządu terytorialnego	RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
KZGW	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej	RIPOK	regionalna instalacja przetwarzania odpadów komunalnych
Mg	tona	RPO WP	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego
MOF	miejski obszar funkcjonalny		
MPEC	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej		
MPZP	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego		
MZGK	Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej		
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej		
Ni	nikiel		

RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SN	średnie napięcie
SO ₂	dwutlenek siarki
SUW	stacja uzdatniania wody
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WITD	Wojewódzka Inspekcja Transportu Drogowego
WN	wysokie napięcie
wod-kan	wodociągowo-kanalizacyjne
Woj. Pom.	Województwo Pomorskie
WWA	wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
ZDP	Zarząd Dróg Powiatowych
ZDR	zakład dużego ryzyka
ZDW	Zarząd Dróg Wojewódzkich
ze zm.	ze zmianami
ZMiUW	Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
ZSP	zespół szkolno- przedszkolny
ZZO	Zakład Zagospodarowania Odpadów
ZZR	zakład zwiększonego ryzyka

1. WSTĘP

1.1. PODSTAWY MERYTORYCZNE OPRACOWANIA

Niniejszy dokument dotyczy Programu Ochrony Środowiska dla miasta Lęborka na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020 przyjętego Uchwałą Rady Miejskiej w Lęborku nr XXVIII z dnia 5 września 2013 roku.

W oparciu o art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2017 poz. 519 ze zm.) organ gminy sporządza raport z wykonania programu ochrony środowiska (zwany dalej Raportem), który przedstawia Radzie Miejskiej w Lęborku. Po przedstawieniu Raportu organowi wykonawczemu dokument ten ustawowo zostanie przekazany organowi wykonawczemu powiatu. Niniejszy Raport dla Miasta Lębork jest ostatnim raportem wykonywanym dla obowiązującego do roku 2016 programu ochrony środowiska.

Niniejsze opracowanie stanowi realizację ustawowego obowiązku w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r. Wskazania i analizy z niniejszego Raportu będą stanowiły podstawę do sporządzania programu ochrony środowiska na kolejne lata.

Zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 roku, poz. 353 ze zm.) opracowany Raport podlega zamieszczeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zakres niezbędnych informacji, jakie zawiera Raport odpowiada treści przyjętego Programu ochrony środowiska (zwanego dalej Programem, POŚ). W dokumencie tym przedstawiane są postępy z realizacji każdego z zadań wytyczonych w Programie. Porównanie uzyskanego obrazu ze stanem polityki ochrony środowiska Miasta Lębork opisanym w Programie powinno dać odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu udało się zrealizować przyjęte założenia oraz przedsięwzięcia.

Niniejszy Raport weryfikuje i ocenia wykonanie celów wyznaczonych w Programie ochrony środowiska dla Miasta Lębork w odniesieniu do działań podjętych i zrealizowanych w latach 2015-2016. Pierwszy Raport obejmował lata 2013-2014.

Jest to zgodne z zaplanowanym harmonogramem działania określonym w przyjętym w roku 2013 Programie Ochrony Środowiska dla miasta Lęborka.

Tabela 1. Harmonogram realizacji i zarządzania programem ochrony środowiska

Zadanie etap realizacji POŚ	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Realizacja celów krótkoterminowych	2013- 2016				2017- 2020			
Realizacja celów długoterminowych	do 2020				do 2024			
Monitoring stanu środowiska	X	X	X	X	X	X	X	X
Monitoring polityki środowiskowej								
mierniki efektywności programu			X		X		X	
ocena realizacji celów krótkoterminowych			X		X		X	
raport z realizacji programu			X		X		X	
weryfikacja programu					X			

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla miasta Lęborka na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020 przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Lęborku nr XXVIII z dnia 5 września 2013 roku

W Programie, na podstawie diagnozy i prognozy stanu środowiska, a także uwarunkowań polityki ekologicznej, sformułowano cele ekologiczne na tle głównych dziedzin rozwoju i związanych z nimi kierunków presji na środowisko. Przedsięwzięcia i zadania ujęte zostały w Raporcie w grupach zgodnych z celami określonymi następująco w Programie:

- I. Priorytet – Ochrona wód, gleb i powietrza, w celu minimalizacji zagrożeń dla życia i zdrowia człowieka.**
  1. Zapewnienie dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych oraz wysokiej jakości wody.
  2. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz poprawa jakości powietrza.
  3. Ograniczenie zrzutu nieczystości do środowiska naturalnego.
- II. Priorytet – Optymalizacja w wykorzystaniu zasobów naturalnych i energii.**
  1. Zniwelowanie emisji ciepła do środowiska.
  2. Zwiększenie udziału energii pozyskanej ze źródeł odnawialnych.
  3. racjonalizacja zużycia energii, wody i surowców naturalnych.
- III. Priorytet – ochrona dziedzictwa przyrodniczego miasta wraz z racjonalnym użytkowaniem zasobów środowiska.**
  1. Rozwijanie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej i ochrony przyrody.
  2. Ochrona cennych przyrodniczo obszarów miasta.
  3. Zachowanie różnorodności biologicznej na terenie miasta Lęborka.
- IV. Priorytet – Aktywizacja społeczności lokalnej na rzecz ochrony środowiska i rozwój edukacji ekologicznej.**
  1. Kształtowanie prośrodowiskowych postaw wśród mieszkańców miasta Lęborka.
  2. Pobudzanie odpowiedzialności mieszkańców za stan środowiska przyrodniczego miasta.
  3. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców miasta.

Raport został opracowany na podstawie danych i informacji uzyskanych od następujących jednostek:

- Urzędu Miejskiego w Lęborku,
- Starostwa Powiatowego w Lęborku,
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego w Gdańsku,
- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Gdańsku,
- Zarządu Dróg Wojewódzkich w Gdańsku,
- Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Gdańsku, Terenowy Oddział w Redzie,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku,
- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lęborku,
- ENERGA-Operator Oddział w Koszalinie,
- Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A., Oddział w Gdańsku,
- Nadleśnictwa Lębork,
- Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Lęborku,
- Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Lęborku,
- Komendy Powiatowa Policji w Lęborku,
- Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Lubaniu,
- Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Transportu Drogowego w Gdańsku,

- Pomorskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A.,
- Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku,
- Miejskiego Zarządu Gospodarki Komunalnej w Lęborku,
- Spółdzielni Mieszkaniowej w Lęborku,
- Zakładu Komunikacji Miejskiej w Lęborku Spółka z o.o.,
- Zakładu Zagospodarowania Odpadów „Czysta Błękitna Kraina” Sp. z o.o. w Czarnówku,
- ELWOZ Sp. z o.o. Miechucino, Oddział Sierakowice,
- Lokalnej Organizacji Turystycznej „Ziemia Lęborska”,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku,
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie,
- podmiotów gospodarczych,
- placówek oświatowych.

W szczególności podstawą sporządzenia Raportu z wykonania Programu ochrony środowiska były:

- sprawozdania z wykonania budżetu Miasta,
- dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego - Bank danych lokalnych,
- informacje o stanie środowiska wojewódzkiej inspekcji ochrony środowiska,
- ankiety od wskazanych jednostek i instytucji.

1.2. OGÓLNE INFORMACJE STATYSTYCZNE O MIEŚCIE LĘBORK W LATACH 2015-2016

W kolejnych tabelach zestawiono informacje wstępne dotyczące wysokości dochodów jednostki i jej wydatków, w tym poniesionych na ochronę środowiska w okresie sprawozdawczym. W zakresie wszelkich porównań posłużono się danymi także za rok 2014, który stanowi wartość bazową do odniesienia stopnia realizacji POŚ.

Tabela 2. Dochody ogółem, w tym otrzymane dotacje w latach 2014-2016

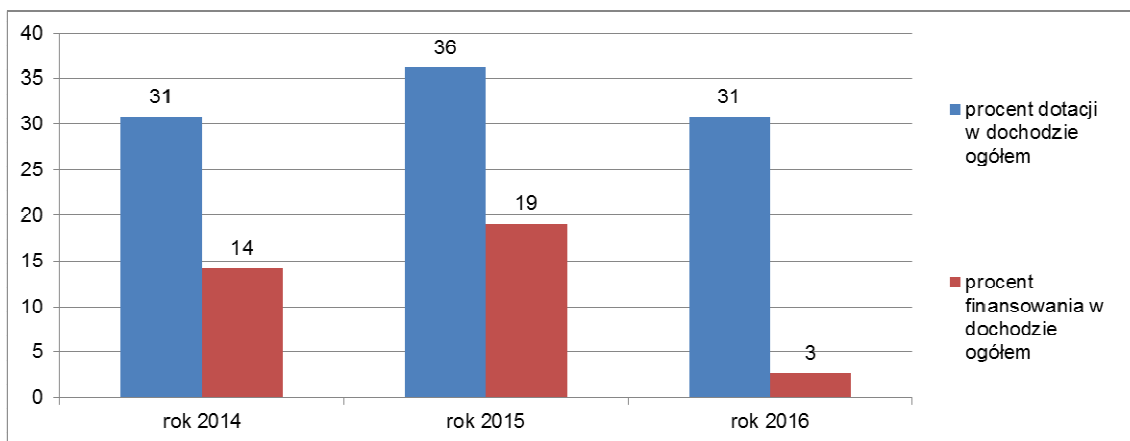
Wyszczególnienie (zł)	rok 2014	rok 2015	rok 2016
Dochody ogółem	139 248 861,21	147 746 875,94	147 663 718,72
Otrzymane dotacje	42 996 819,90	53 527 132,96	45 526 204,20
Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	19 812 427,35	28 218 420,61	4 054 424,63

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014-2016

Inwestycje proekologiczne generują duże nakłady finansowe, stąd ważne jest dofinansowanie przedsięwzięć z innych źródeł, sąsiednich samorządów, instytucji rządowych bądź programów krajowych i zagranicznych. Dotacje dla Miasta Lęborka stanowiły w ostatnich latach:

- w roku 2014 – 31 % wszystkich dochodów, w tym 14 % wszystkich dochodów stanowi dotacje w ramach finansowania i współfinansowania z programów i projektów unijnych,

- w roku 2015 – 36 % wszystkich dochodów, w tym 19 % wszystkich dochodów stanowi dotacje w ramach finansowania i współfinansowania z programów i projektów unijnych,
- w roku 2016 – 31 % wszystkich dochodów, w tym 3 % wszystkich dochodów stanowi dotacje w ramach finansowania i współfinansowania z programów i projektów unijnych.

Wykres 1. Procent otrzymanych dotacji, w tym dotacji w ramach finansowania ze środków unijnych przy ogólnym dochodzie miasta

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014-2016

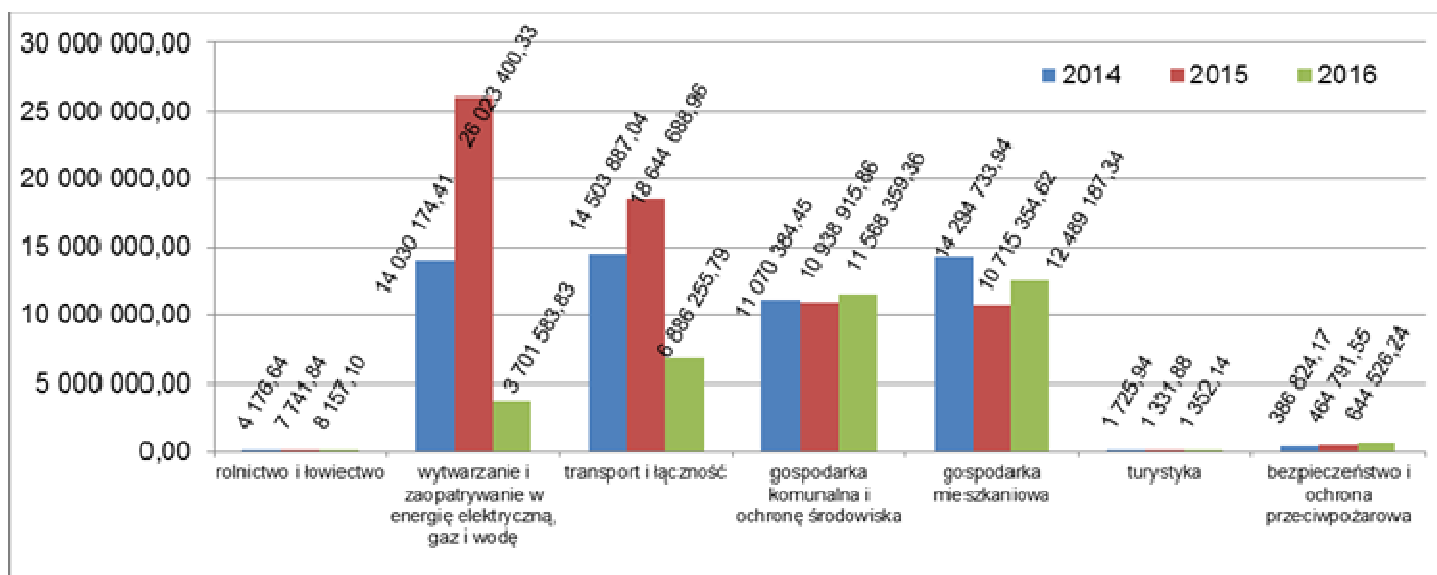
Tabela 3. Wydatki ogółem, w tym na ochronę środowiska w latach 2014-2016

Wyszczególnienie (zł)	rok 2014	rok 2015	rok 2016
Wydatki ogółem	150 015 361,90	157 264 173,86	146 039 215,74
Wydatki na rolnictwo i łowiectwo	4 176,64	7 741,84	8 157,10
Wydatki na wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	14 030 174,41	26 023 400,33	3 701 583,83
Wydatki na transport i łączność	14 503 887,04	18 644 688,96	6 886 255,79
Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska	11 070 384,45	10 938 915,86	11 568 359,36
Wydatki na gospodarkę mieszkaniową	14 294 733,94	10 715 354,62	12 489 187,34
Wydatki na turystykę	1 725,94	1 331,88	1 352,14
Wydatki na bezpieczeństwo i ochronę przeciwpożarową	386 824,17	464 791,55	644 526,24

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014-2016

Wydatki na dział gospodarka komunalna i ochrona środowiska, z którego finansowanych jest najwięcej inwestycji i działań związanych stricte z ochroną środowiska przedstawiały się następująco:

- w roku 2014 – 11 070 384,45 zł,
- w roku 2015 – 10 938 915,86 zł, co daje o 131 468,59 zł mniej niż w roku bazowym 2014,
- w roku 2016 – 11 568 359,36 zł, co daje o 629 443,50 zł więcej niż w roku 2015.

Wykres 2. Wydatki, w tym na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska, w okresie sprawozdawczym

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014-2016

Oznacza to, że wydatki na ten cel stanowiły odpowiednio:

- w roku 2014 – 7 % całości wydatków,
- w roku 2015 – 7 % całości wydatków,
- w roku 2016 – 8 % całości wydatków.

2. STAN ŚRODOWISKA W LATACH 2015-2016

2.1. ZASOBY WODNE

Monitoring wód powierzchniowych w latach 2015 – 2016 prowadzony był przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku w oparciu o Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Pomorskiego.

Stan wód powierzchniowych na terenie miasta nie jest w całości zadowalający, co potwierdzają dane monitoringowe WIOŚ zamieszczone w dalszej części. Stan wód utrzymuje się na umiarkowanym poziomie, jeżeli chodzi o jednolite części wód rzecznych.

W ostatnich latach badane były trzy JCWP: RW200017476329 Kisewska Struga, RW20001947639 Łeba od Dębnicy do Pogorzelic oraz RW20001747629 Okalica (rzeka Okalica przepływa przez Lębork). Jednak w roku 2015 badano tylko Kisewską Strugę.

Tabela 4. Wyniki monitoringu wód powierzchniowych

Nazwa ocenianej jcw	Nazwa reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód					STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	Czy jcw występuje na obszarze chronionym? (TAK/NIE)	Czy we wszystkich ppk stwierdzono dobry stan?	STAN
		ELEMENTY BIOLOGICZNE	ELEMENTY HYDR.-MORF.		ELEMENTY FIZYKOCHEMICZNE						
			Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydro-morfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne					
Kisewska Struga	Kisewska Struga - Nowa Wieś Łęborgska	III	II	2015	PPD	II	umiarkowany	brak oceny	tak	nie	zły
Łeba od Dębnicy do Pogorzeli	Łeba - Chocielewko	II	II	2014	I	II	dobry i powyżej dobrego	dobry	tak	tak	dobry
Okalica	Okalica - Łęborg	II	II	2013	II	II	dobry i powyżej dobrego	brak oceny	tak	tak	brak oceny

Źródło: WIOŚ Gdańsk (brak opublikowanych badań z roku 2016)

Tabela 5. Wyniki monitoringu wód powierzchniowych

Nazwa ocenianej jcw	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Obszary chronione wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych		
		Kod obszaru chronionego	DZIEDZICZONA OCENA SPEŁNIENIA WYMAGAŃ	Ocena spełnienia wymagań
Okalica	Okalica - Łęborg	PLRW20001747629	2013	tak
Łeba od Dębnicy do Pogorzeli	Łeba - Chocielewko	PLRW20001947639	2014	tak
Kisewska Struga	Kisewska Struga - Nowa Wieś Łęborgska	PLRW200017476329	-	nie

Źródło: WIOŚ Gdańsk (brak opublikowanych badań z roku 2016)

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku przeprowadził w 2015 roku badania wód podziemnych pochodzących z 34 punktów pomiarowych w ramach monitoringu wód podziemnych, który jako element Państwowego Monitoringu Środowiska, ma na celu dostarczanie informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, śledzenie jego zmiany oraz sygnalizowanie zagrożeń. W powiecie lęborskim badania prowadzone były w dwóch punktach pomiarowych.

Tabela 6. Klasyfikacja wód podziemnych badanych w 2015

Miejscowość/ Nazwa ujęcia	Azotany mg NO ₃ /l	Klasyfikacja w przekroju	Ocena stanu chemicznego
Janowice – Ujęcie Wiejskie 1	<1	II	dobry
Cewice – Ujęcie Wiejskie 2	<1	II	dobry

Źródło: WIOŚ Gdańsk (brak opublikowanych badań z roku 2016)

Wody podziemne ujmowane są na cele komunalne. Za badanie ich jakości odpowiadają eksploatatorzy ujęć wody (wodociągów). Natomiast za monitoring jakości wód na sieci wodociągowej odpowiada Powiatowa Stacja Sanitarно - Epidemiologiczna w Lęborku.

Jakość wody do spożycia w wodociągu publicznym ze stacją uzdatniania w Lęborku przy ul. Spokojnej odpowiada wymogom określonym w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Woda ujmowana z ujęć głębinowych poddawana jest uzdatnianiu (filtracji I i II stopnia w celu usunięcia żelaza i manganu). Uzdatnianie zapewnia stabilną jakość wody. Okresowo występujące przekroczenia parametrów jakości wody mają charakter incydentalny, o nieznanym przyczynach, prawdopodobnie spowodowane wpływem instalacji wewnętrznych budynków, w którym zostały pobrane. W próbkach powtórzonych nie stwierdzano przekroczeń.

W roku 2015 pobrano 47 próbek wody. Analiza uzyskanych wyników badań w 1 próbce wykazała przekroczenia sumy WWA oraz benzo(a)pirenu, natomiast w 3 próbkach – ponadnormatywną liczbę bakterii grupy coli w 100 ml. W powtórzonych próbkach nie stwierdzano już przekroczeń.

W roku 2016 pobrano do badań 44 próbki wody. W 3 różnych próbkach wykazano ponadnormatywną liczbę bakterii grupy coli w 100 ml (w tym. przy sklepie Biedronka, ul. Kossaka, w Niepublicznym Przedszkolu baśniowym, ul. Spółdzielcza, w punkcie monitoringowym Miejskiej Oczyszczalni Ścieków). W powtórzonych próbkach nie stwierdzano już przekroczeń. W 1 próbce stwierdzono ponadnormatywną zawartość ogólnej liczby mikroorganizmów, po ponownych badaniach przekroczeń nie było.

Ponadto na terenie miasta Lęborka funkcjonuje wodociąg zakładowy Farm Frites S.A. W badaniach z roku 2015 pobrano 17 próbek wody, w 1 próbce wykazano przekroczenia jonu amonowego, w 3 próbkach mętności oraz ponadnormatywną ilość bakterii grupy coli. Po ponownych badaniach przekroczeń nie było. W roku 2016 pobrano 18 próbek wody. Stwierdzono ponadnormatywne ilości bakterii grupy coli, mętności, żelaza. Po ponownych badaniach nie stwierdzano już przekroczeń, jednak ze względu na utrzymujący się stan ze względu na żelazo, Sanepid wszczął postępowanie administracyjne. Zakład zobowiązał się do przeprowadzania inwestycji w roku 2017 w zakresie wykonania osobnego przyłącza wody z wodociągu publicznego z pominięciem stacji uzdatniania. Pozwoli to na jej odciążenie.

2.2.1. Gospodarka wodno-ściekowa

Długość sieci wodociągowej na terenie miasta Lęborka w 2014 r. wynosiła 140,9 km. W roku 2015 przybyło 4,2 km sieci, a w roku 2016 – 3,3 km wodociągu. Mimo rozwoju sieci wodociągowej spada zużycie wody.

Długość sieci kanalizacyjnej w 2014 r. wynosiła 85,8 km. W roku 2015 przybyło 3,6 km sieci, a w roku 2016 - 4,7 km kanalizacji. Inwestycje związane z rozwojem sieci kanalizacyjnej spowodowały wzrost ilości mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków.

Z oczyszczalni w 2014 r. korzystało 34 161 osób, natomiast w 2015 r. korzystało z sieci kanalizacyjnej już 34 530 osób.¹

Tabela 7. Ilość odprowadzonych ładunków zanieczyszczeń komunalnych z terenu miasta w latach 2015-2016

Ładunek	2015	2016
BZT ₅	13 175,82	12 975,45
CHZT	175 952,06	179 297,13
Zawiesiny	28 547,61	33 913,11
Cl + SO ₄	762 824,94	886 164,28

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
Wojewódzki Bank Zanieczyszczeń Środowiska

2.2.2. Pozwolenia wodnoprawne

Starosta Lęborski wydaje pozwolenia wodnoprawne na zrzut oczyszczonych ścieków, wprowadzanie wód opadowych do wód i do ziemi. Odpowiednie zapisy w pozwoleniach pozwalają na sukcesywne ograniczanie negatywnego wpływu zanieczyszczeń obszarowych, ścieków komunalnych i deszczowych na wody powierzchniowe i podziemne.

Na bieżąco, lub zgodnie z wnioskami przedsiębiorców, za pośrednictwem wydanych pozwoleń dotyczących korzystania ze środowiska (np. poprzez pobór wód) następuje ograniczenie nieprawidłowego wykorzystania zasobów naturalnych poprzez zmiany w pozwoleniach i dostosowanie ich do rzeczywistych potrzeb.

W okresie sprawozdawczym wydano następujące pozwolenia wodnoprawne (kolejna tabela):

Tabela 8. Wykaz wydanych pozwoleń wodnoprawnych

Nr decyzji / data wydania	Podmiot odpowiedzialny	Odbiornik	Rodzaj ścieków
nr 16/14 z dn. 2014-07-30	Gmina Miasto Lębork	rów melioracyjny (grunt)	wody opadowe
nr 17/14 z dn. 2014-08-05	Gmina Miasto Lębork	rów melioracyjny (grunt)	wody opadowe
nr 19/14 z dn. 2014-08-20	Roman Formela, ul. Toruńska 13	grunt	wody opadowe
21/14 z dn. 2014-09-08	Gmina Miasto Lębork	rzeka Łeba	wody opadowe
3/15 z dn. 2015-03-04	GRUPA SPORTEX S. C. Tomasz Mechliński, Krzysztof Wojciechowicz i Łukasz Mechliński	grunt	ścieki sanitarne

¹ brak danych GUS za rok 2016

Nr decyzji / data wydania	Podmiot odpowiedzialny	Odbiornik	Rodzaj ścieków
5a/15 z dn. 2015-04-20	Gmina Miasto Lębork	grunt	wody opadowe
8/15 z dn. 2015-06-11	Gmina Miasto Lębork	istniejący zbiornik wodny	wody opadowe
15/15 z dn. 2015-08-11	Gmina Miasto Lębork	grunt	wody opadowe
16/15 z dn. 2015-08-18	Gmina Miasto Lębork	grunt	wody opadowe
23/15 z dn. 2015-09-18	Gmina Miasto Lębork	grunt	wody opadowe
22/15 z dn. 2015-09-18	Gmina Miasto Lębork	grunt	wody opadowe
34/15 z dn. 2016-01-08	FARM FRITES POLAND S.A. w Lęborku	rzeka Okalica	wody opadowe
26/15 z dn. 2015-12-07	Miejski Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. ul. Pionierów 2	rzeka Łeba	ścieki sanitarne

Źródło: Starostwo Powiatowe w Lęborku

Nie wydano nowych pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód.

2.2. POWIERZCHNIA ZIEMI I GLEB

Stan zagospodarowania gruntów na terenie miasta zmienia się w ujęciu wieloletnim. Od roku 2014 ubyło łącznie 7 ha gruntów rolnych, kosztem łąk i pastwisk. Zwiększył się natomiast areal nieużytków, gruntów rolnych zabudowanych oraz terenów zabudowanych.

Od roku bazowego, 2014, powierzchnia terenów zabudowanych zwiększyła się o 26 ha. Wśród terenów, które powiększyły swoje areale są tereny mieszkaniowe i przemysłowe, tereny rekreacji i wypoczynku oraz komunikacyjne – drogi.

Zmniejszyła się natomiast powierzchnia użytków kopalnych.

Tabela 9. Zmiany powierzchni terenów rolniczych i terenów zabudowanych w okresie sprawozdawczym

Powierzchnia (ha)	rok 2014	rok 2015	rok 2016
grunty rolne razem	500 ²	496	493
grunty orne	242	240	238
sady	3	3	3
łąki trwałe	182	179	179
pastwiska trwałe	40	40	39
grunty rolne zabudowane	22	23	23
grunty pod rowami	11	11	11
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	895	901	921
tereny mieszkaniowe	233	242	248
tereny przemysłowe	122	122	123
inne tereny zabudowane	145	148	147
tereny zurbanizowane niezabudowane	127	121	115
tereny rekreacji i wypoczynku	44	42	61
tereny komunikacyjne - drogi	153	156	159
tereny komunikacyjne - kolejowe	36	36	34

² w roku 2014, w statystyce publicznej, do ogólnej powierzchni użytków rolnych nie zaliczono gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na gruntach rolnych, stąd w Raplocie dla lat 2015-2016 nie ujmuje się tych terenów w ogólnej powierzchni gruntów rolnych, a informacje te zamieszczono w tabeli w rozdziale 2.3.

Powierzchnia (ha)	rok 2014	rok 2015	rok 2016
użytki kopalne	35	34	34
inne			
nieużytki	26	27 ³	27
tereny różne	2	2	2

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014

Starostwo Powiatowe 2015-2016 (stan na 01.01.2016 r. oraz 01.01.2017 r.)

Ochrona powierzchni ziemi i gleb jest regulowana na poziomie lokalnym poprzez uchwalane MPZP. Na poziomie tego aktu prawa miejscowego możliwe jest ograniczanie odrolnienia gruntów chronionych, przeznaczanie pod działalność rolniczą obszarów o cennych zasobach gleb i dopuszczanie na mniej zasobnych np. funkcji mieszkaniowych.

Starosta Lęborski w okresie sprawozdawczym wyłączył z produkcji rolniczej następujące powierzchnie gruntów rolnych chronionych na poniższe funkcje:

Tabela 10. Grunty rolne wyłączone z produkcji rolniczej (ha) w latach 2013-2015

Cel	2015	2016	Ogółem
Ogółem (pow. w ha)	2,17	4,57	6,74
tereny przemysłowe	0	0,78	0,78
tereny komunikacyjne	0,85	0	0,85
tereny osiedlowe	1,32	3,79	5,11
pozostałe tereny	0	0	0

Źródło: Starostwo Powiatowe w Lęborku

Racjonalne wykorzystanie gleby, a więc: zagospodarowanie gleb w sposób adekwatny do ich klasy bonitacyjnej i poziomów zanieczyszczeń, ograniczenie czynników wpływających na degradację gleby poprzez zagospodarowanie m.in.: odłogujących gruntów, wdrażanie programów rolnośrodowiskowych, przeciwdziałanie erozji gleb, wprowadzanie ewentualnych nasadzeń oraz racjonalne użycie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach rolnych i leśnych oraz stosowanie technik naturalnych należy do obowiązków użytkowników gruntów, czyli rolników. Zadania w tym zakresie są realizowane we własnym zakresie właścicieli gruntów.

Zdecydowanie pozytywnym aspektem zagospodarowania przestrzeni jest lokalizowanie na terenie miasta działalności gospodarczej o dużej skali w granicach strefy ekonomicznej, co ogranicza negatywne oddziaływania związane z zajmowaniem nowych terenów pod inwestycje.

Zagospodarowanie powierzchni ziemi to również działalność związana z eksploatacją kopalni. W okresie sprawozdawczym Starosta Lęborski nie wydał nowych koncesji na eksploatację kopalni. Nową koncesję wydał natomiast Marszałek Województwa Pomorskiego dla WIENERBERGER Ceramika Budowlana” Sp. z o.o. (dec. DROŚ-G.7422.2.31.2016 z dnia 10.01.2017 r.). Jest to koncesja na wydobywanie surowców ilastych ceramiki budowlanej ze złoża „Lębork” gmina Lębork, a także gmina Nowa Wieś Lęborska („LĘBORK II PÓŁNOC” o powierzchni 67 593,44 m², „LĘBORK II WSCHÓD” o powierzchni 23 877,98 m², „LĘBORK II POŁUDNIE” o powierzchni 18 834,00 m²). Łączna powierzchnia obszarów górniczych wynosi 110 305,42 m².

³ od roku 2016 powierzchnia nieużytków wliczana jest do gruntów rolnych, ale na potrzeby Raportu wartość dot. nieużytków podano osobno, odliczając ją od powierzchni gruntów rolnych ogółem

Częściowo zakończyła się rekultywacja gruntów po aktualnie prowadzonej eksploatacji złóż. W roku 2016 dwoma decyzjami Starosta Lęborski przyjął zakończenie rekultywacji dla poniższych terenów w mieście:

- dec. nr OŚ.6122.6.2016 z dnia 17.10.2016 r. - działka ewid. nr 23/23, obr. Lębork 10 – powierzchnia 0,1730 ha,
- dec. OŚ.6122.2.2016 z dnia 18.07.2016 r. – działka ewid. nr 100/4, 101/1, 101/2, 102 oraz na części działki nr 100/8, obr. Lębork 13 – powierzchnia 9,7088 ha.

Na koniec roku 2016 na terenie miasta nadal pozostawało 35,42 ha gruntów zdewastowanych przeznaczonych do rekultywacji.

2.3. PRZYRODA

W mieście w okresie sprawozdawczym stan terenów czynnych biologicznie przedstawia kolejna tabela. Wynika z niej, że w latach 2014-2016 nie zaszły zmiany dotyczące rozwoju terenów objętych formami ochrony przyrody, nie powołano nowych pomników przyrody.

Zmniejszono nieznacznie teren zieleni osiedlowej, co związane jest z zajmowaniem pod zabudowę nowych terenów mieszkaniowych. Natomiast o około 22 ha zwiększyła się ogólna powierzchnia lasów na terenie miasta.

Tabela 11. Powierzchnia i ilość terenów zieleni urządzonej oraz lasów w okresie sprawozdawczym

Wyszczególnienie	Jednostka	rok 2014	rok 2015	rok 2016 ⁴
obszary prawnie chronione	ha	700,00	700,00	700,00
pomniki przyrody	szt.	20	20	20
parki spacerowo-wypoczynkowe	szt. / pow. ha	2 / 6,30	2 / 6,30	b.d.
zieleńce	szt. / pow. ha	30 / 19,00	30 / 19,00	b.d.
zieleń uliczna	ha	2,10	2,10	b.d.
tereny zieleni osiedlowej	ha	26,93	24,50	b.d.
powierzchnia lasów	ha	316,78	316,40	338,89
lesistość	%	17,7	17,7	19,0
grunty zadrzewione i zakrzewione na gruntach rolnych	ha	⁵	3	4

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014-2016

Z uwagi na układ urbanistyczny miasta i realizowane inwestycje drogowe i osiedla mieszkaniowe trudno jest znacząco zwiększyć powierzchnię zieleni miejskiej na ograniczonym obszarze miasta. Jednak na terenie jednostki realizowane są na bieżąco, w miarę możliwości, zarówno nowe nasadzenia, jak i nasadzenia zastępcze m.in. w przypadkach koniecznych usunięcia kolizyjnych lub chorych drzew np. podczas inwestycji miejskich lub na terenach posesji prywatnych, zgodnie z aktualnymi wymogami ustawy o ochronie przyrody.

⁴ brak danych za rok 2016, GUS opublikuje dane do końca lipca 2017 r.

⁵ w roku 2014 nie prowadzono takiej ewidencji

2.4. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Wstępem do oceny zrealizowanych działań będzie analiza stanu jakości powietrza. Omówienie tego zagadnienia zostało oparte na danych z Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez wojewódzką inspekcję ochrony środowiska.

Zgodnie z klasyfikacją województwa pomorskiego na obszary oceny miasto Lębork zaliczono do strefy pomorskiej zawierającej cały obszar województwa z wyłączeniem aglomeracji trójmiejskiej. Na terenie miasta funkcjonuje punkt pomiarowy WIOŚ, przy ul. Malczewskiego.

Roczna ocena jakości powietrza za ostatnie 3 lata wykonana według kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia wykazała występowanie corocznych stężeń benzo(α)pirenu i pyłu PM 10 przekraczających wartości dopuszczalne, w kontekście całej strefy pomorskiej. Dla pyłu PM 2,5 nie dotrzymano poziomu w przypadku celu długoterminowego (2020 r.), tylko w roku 2015. Nie został dotrzymany również poziom długoterminowy dla ozonu (2020 r.).

Tabela 12. Wyniki ocen jakości powietrza w strefie pomorskiej w 2014 - 2016

Nazwa strefy		Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarach strefy											
		SO ₂	NO ₂	CO	PM 10	PM 2,5	C ₆ H ₆	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃
Strefa pomorska	2014	A	A	A	C	A (C1)	A	A	A	A	A	C	A (D2)
	2015	A	A	A	C	A (C1)	A	A	A	A	A	C	A (D2)
	2016	A	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	A (D2)

Źródło: WIOŚ Gdańsk, Roczna ocena jakości powietrza – raport, 2014-2016

W roku 2016 na stacji w Lęborku przekroczona została dopuszczalna częstość przekroczeń średniodobowego stężenia pyłu zawieszonego PM 10. Pozostałe zanieczyszczenia nie przekraczały poziomów dopuszczalnych. Widać lokalne pogorszenie się jakości powietrza względem roku 2015. Wyniki badań jakości powietrza w tym punkcie zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 13. Wyniki badań jakości powietrza

Badany wskaźnik	Czas uśredniania		Wynik w 2015 r.	Wynik w 2016 r.	Poziom dopuszczalny	Dopuszczalna częstość przekroczeń
SO ₂	średnia roczna		7 µg/m ³	8 µg/m ³	20 µg/m ³	-
	1 godzina	wartość	43 µg/m ³	69 µg/m ³	350 µg/m ³	-
		ilość przekroczeń	- ⁶	0 razy	-	24 razy
	24 godziny	wartość	22 µg/m ³	26 µg/m ³	125 µg/m ³	-
ilość przekroczeń		- ⁷	0	-	3 razy	
NO ₂	średnia roczna		9 µg/m ³	11 µg/m ³	40 µg/m ³	-
	1 godzina	wartość	63 µg/m ³	66 µg/m ³	200 µg/m ³	-
		ilość godzin przekroczeń	0 razy	0 razy	-	18 razy
PM 10	średnia roczna		23 µg/m ³	29 µg/m ³	40 µg/m ³	-

⁶ WIOŚ nie prowadził badań

⁷ WIOŚ nie prowadził badań

Badany wskaźnik	Czas uśredniania		Wynik w 2015 r.	Wynik w 2016 r.	Poziom dopuszczalny	Dopuszczalna częstość przekroczeń
	24 godziny	wartość	87 µg/m ³	128 µg/m³	50 µg/m ³	-
		ilość przekroczeń	19 razy	45 razy	-	35 razy
CO	średnia roczna		481 µg/m ³	458 µg/m ³	-	-
	max 8 godzin	wartość	3 464 µg/m ³	3 027 µg/m ³	10 000 µg/m ³	-
		ilość przekroczeń	- ⁸	0 dni	-	-
O ₃	średnia roczna		47 µg/m ³	48 µg/m ³	-	-
	max 8 godzin	wartość	117 µg/m ³	139 µg/m³	120 µg/m³	-
		ilość przekroczeń	9 dni	8 dni	-	25 dni
benzen	rok		9 µg/m ³	4 µg/m ³	5 µg/m ³	-

Źródło: WIOŚ Gdańsk

W kontekście całej strefy, w porównaniu z latami ubiegłymi (2014), w roku 2015 zanotowano wyraźny spadek liczby stacji, na których stwierdzono niedotrzymywanie standardów jakości powietrza, co najprawdopodobniej spowodowane było korzystnymi warunkami meteorologicznymi oraz wyjątkowo wysokimi temperaturami zanotowanymi zimą 2015 roku. Natomiast już w roku 2016 widać lokalne pogorszenie się niektórych wskaźników zanieczyszczeń, na co wpływ mają również warunki meteorologiczne.

Ze względu na przekroczenia standardów jakości powietrza w zakresie wskazanych zanieczyszczeń dla strefy pomorskiej opracowano dwa programy ochrony powietrza. Od roku 2013 obowiązuje Program ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu (opublikowany w Dz. Urz. Woj. Pom. - uchwała Sejmiku Województwa Pomorskiego Nr 753/XXXV/13). Natomiast w roku 2015 przyjęto uchwałą Program ochrony powietrza dla strefy pomorskiej na lata 2015 – 2020 z perspektywą na lata następne, określony ze względu na przekroczenie dopuszczalnego poziomu zanieczyszczenia powietrza pyłem PM 2,5 (opublikowany w Dz. Urz. Woj. Pom. – uchwała Sejmiku Województwa Pomorskiego Nr 158/XIII/15).

Pozytywnym aspektem ochrony powietrza w mieście jak rozwój sieci ciepłowniczej oraz gazowniczej.

Eksploatowana kotłownia KR-1 w Lęborku przy ul. Traugutta opalana jest miałem węgla kamiennego. Produkcja roczna ciepła wynosiła w roku 2015 - 316 443 GJ, ale już w roku 2016 nastąpił spadek do 200 305 GJ. Rozpoczęta została eksploatacja elektrociepłowni EC-ORC w Lęborku przy ul. I Armii WP 24a opalanej biomasą (zrębka drzewna + trocina). Produkcja ciepła za rok 2016 wynosiła 130 524 GJ.

W roku 2015 zużyto w elektrociepłowni opalanej węglem 15 337,0 ton, a w roku 2016 wartość ta spadła do 10 932,0 ton. Natomiast w roku 2015 ilość spalanej biomasy w nowej elektrociepłowni wyniosła 5 834,0 mp, a w roku 2016 było to już 76 352,0 mp.

MPEC zaopatruje w energię cieplną na potrzeby c.o. i c.w.u. ok. 40 % miasta.

⁸ WIOŚ nie prowadził badań

W mieście rozwija się także system gazowniczy. Od roku 2014 wzrosła rozdzielcza sieć gazownicza, z 88,049 km do 89,317 km w roku 2015.⁹ Od roku 2014 zwiększyła się także ilość przyłączy gazowych, w roku 2015 do sieci przyłączonych było 2 690 budynków (o 23 więcej niż w roku 2014), z czego do mieszkań było to 2 554.

Tendencja jest oczywiście również pozytywna w zakresie ilości odbiorców gazu, w roku 2014 było to 9 810 gospodarstw, a w roku 2015 już 9 865, z czego w roku 2015 3 449 gospodarstw ogrzewało mieszkania gazem. Mimo cen gazu wzrasta jego zużycie, z 3 590,5 tys.m³ w roku 2014, do 3 596,9 tys.m³ w roku 2015.

Tabela 14. Porównanie emisji gazów i pyłów w latach 2015-2016 z działalności podmiotów wnoszących opłaty za korzystanie ze środowiska

Rodzaj zanieczyszczenia [Mg]	2015	2016
RAZEM	97 283,39	37 666 199,40
Suma gazów	97 243,15	37 666 180,70
Suma pyłów	40,25	18,71
chrom	0,00	0,00
cynk	0,00	0,00
mangan	0,01	0,01
ołów	0,00	0,00
pyły ze spalania paliw	32,20	10,42
pyły krzemowe	0,04	0,04
pyły środków powierzchniowo czynnych	0,05	0,05
pyły węglowo-grafitowe, sadza	0,42	0,35
pyły pozostałe	7,47	7,69
kwasy organiczne ich związki i pochodne	0,00	0,10
pierwiastki metaliczne i ich związki	0,04	0,04

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
(Wojewódzki Bank Zanieczyszczeń Środowiska)

2.4.1. Pozwolenia i zgłoszenia

Wpływ na stan jakości powietrza ma nie tylko niska emisja, ale także prowadzona działalność gospodarcza, która powoduje emisję zanieczyszczeń do powietrza, w ilościach określonych dopuszczeniami w pozwoleniach na emisję gazów i pyłów, bądź zintegrowanych.

Podmioty prowadzące działalność gospodarczą, które nie kwalifikują się swoim zakresem działania i wielkością emisji do uzyskania pozwolenia, zgłaszają do Starosty instalacje, które powodują emisję zanieczyszczeń do powietrza. W roku 2016 zgłoszono na terenie miasta kilka takich instalacji:

- P.H.U. Myszkowski Marek, ul. Pionierów 19 – instalacja do przesyłu, przeładunku lub magazynowania paliw płynnych,
- SEKA S.A. ul. Piotra Skargi 8, 40-091 Katowice/Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. ul. M. Kasprzaka 25, 01-224 Warszawa – instalacja spawania Zakład w Gdańsku – Rejon Dystrybucji Gazu w Słupsku – Oddział w Lęborku ul. Warszawska 15,

⁹ brak danych GUS za rok 2016

- P.L.G. Luxprint Marcin Marczak ul. Armii Krajowej 9 – instalacja do drukowania na szkło z zastosowaniem technologii druku UV oraz drukowania banerów wielkoformatowych z wykorzystaniem technologii druku lateksowego,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej, ul. Pionierów 11 – zbiornik na olej napędowy o pojemności 3 000 l,
- Circle K Polska Sp. z o.o. ul. Puławskiego 86, 02-603 Warszawa – zgłoszenie instalacji do przesyłu, przeladunku lub magazynowania paliw płynnych, ul. Abrahama 2.

Natomiast Starosta Lęborski wydając pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza zobowiązuje posiadacza instalacji do systematycznego sprawdzania czy dotrzymana jest ich skuteczność. Kontrole przestrzegania zapisów wydanych pozwoleń w zakładach przemysłowych prowadzi Starosta oraz WIOŚ. W okresie sprawozdawczym, w roku 2015 wydano nowe pozwolenia, dla następujących podmiotów (kolejna tabela):

Tabela 15. Wykaz wydanych pozwoleń wodnoprawnych

Nr decyzji	Podmiot odpowiedzialny
OŚ.6224.1.2015	MEYN POLSKA Sp. z o.o. w Lęborku ul. Sportowa 24
OŚ.6224.3.2015	Zakład Przerobu Drewna Lasów Państwowych ul. I Armii WP 25, 84-300 Lębork
OŚ.6224.5.2015	Zakład Usług Spawalniczo- Lakierniczych SPAW-MAL s.c. Michał Misiewicz & Piotr Szablowski ul. B. Krzywoustego 1, 84-300 Lębork

Źródło: Starostwo Powiatowe w Lęborku

Wytyczne związane z ochroną środowiska, w tym ochroną powietrza oraz poziomy emisji zostały również określone w jednym pozwoleniu zintegrowanym, wydanym przez Starostę Lęborskiego:

- dec. OŚ.6222.2.2014 z dn. 22.04.2016 r. (bezterminowo) - Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. ul. Pionierów 10, 84-300 Lębork - Instalacja do spalania paliw.

Starosta ma prawo wydać decyzję nakładającą obowiązek prowadzenia pomiarów wielkości emisji przez podmioty gospodarcze jeżeli nie wywiązują się z założeń określonych przez pozwolenie emisyjne lub zintegrowane. W przypadku gdy instalacja wymaga urządzeń do redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza, Starosta wydając pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza zobowiązuje posiadacza instalacji do systematycznego sprawdzania czy dotrzymana jest ich skuteczność.

2.5. HAŁAS

WIOŚ w Gdańsku w roku 2015 w ramach PMŚ przeprowadzał w Lęborku krótkookresowe pomiary hałasu drogowego w 4 punktach pomiarowych (pomiary prowadzono w bezpośrednim sąsiedztwie dróg, w porze dziennej i nocnej).

Na terenie miasta wystąpiły przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, co pokazuje zestawienie w kolejnej tabeli.

Tabela 16. Wyniki badań hałasu

Lokalizacja punktu	Źródło hałasu	Wynik badania [dB]		Wartość dopuszczalna [dB]		Wielkość przekroczenia [dB]	
		L _{AeqD}	L _{AeqN}	L _{AeqD}	L _{AeqN}	L _{AeqD}	L _{AeqN}
ul. Gdańska 80	droga powiatowa	67,3	59,7	65	56	2,3	3,7
Al. Wolności 31 (ZSP nr 3) *	droga gminna P2	63,3	54,9	61	56	2,3	-
ul. Armii Krajowej 29	droga gminna 1349 G	62,1	53,4	65	56	-	-
ul. I Armii Wojska Polskiego 10 (Gimnazjum nr 1) *	droga gminna 1329 G	63,8	56,9	61	56	2,8	0,9

Źródło: WIOŚ Gdańsk

* punkty zlokalizowano na terenach zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży (w przypadku niewykorzystywania tych terenów zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązują na nich dopuszczalne poziomy hałasu)

W 2017 roku wydano 2 decyzje nakładające obowiązek przedłożenia przeglądu ekologicznego w związku z hałasem drogowym.

Na terenie miasta źródłem hałasu jest również kolej. Hałas krótkookresowy generowany jest przez linię kolejową nr 202 relacji Gdańsk Główny – Stargard Szczeciński w punkcie zlokalizowanym przy ul. Kolejowej 19 i podczas pomiarów w roku 2016 wskazano wartość dla pory dnia 58,7 dB, a dla pory nocy 53,3 dB.

W latach 2015-2016 nie badano w mieście hałasu przemysłowego.

2.6. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Normy środowiskowe w celu ochrony ludności przed promieniowaniem elektromagnetycznym zawarte są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. Nadajniki stacji bazowych telefonii komórkowej wytwarzają np. pola o częstotliwościach od około 0,1 MHz do około 100 GHz. Natomiast linie i stacje elektroenergetyczne są źródłami pól o częstotliwości 50 Hz.

W okresie sprawozdawczym, w roku 2016 WIOŚ prowadził badania na terenie miasta, przy Al. Niepodległości. Nie zanotowano tam przekroczeń dopuszczalnej normy, wartość wynikowa wyniosła 0,26 V/m.

Co roku pojawiają się nowe emitory promieniowania elektromagnetycznego, punktowe i liniowe. W roku 2016 zgłoszono do Starosty Lęborskiego na terenie miasta kilka takich instalacji:

- P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa – zgłoszenie instalacji wytwarzającej pole elektromagnetyczne stacji bazowej telefonii komórkowej przy ul. Węgrzynowicza 13 w Lęborku,
- Energa Operator Sp. z o.o. ul. Marynarki Polskiej 130, 80-557 Gdańsk – zgłoszenie instalacji do przesyłu i dystrybucji elektrycznej ul. Mostnika w Lęborku.

2.7. POWAŻNE AWARIE I INNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKOWE

W ostatnich latach GIOŚ nie zarejestrował na tym terenie żadnego zdarzenia niosącego znamiona poważnej awarii. Na terenie miasta nie działają zakłady o charakterze ZDR i ZZR.

Jednostką odpowiedzialną bezpośrednio za minimalizowanie skutków awarii, zagrożeń jest Straż Pożarna. Straż Pożarna w zakresie ochrony przed awariami i zagrożeniami brała udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych zdarzeń.

2.8. GOSPODARKA ODPADAMI

2.8.1. Odpady komunalne

Z dniem 1 lipca 2013 r. Miasto przejęło władztwo nad odpadami komunalnymi. Obowiązek został nałożony znowelizowaną ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

W Lęborku początkowo systemem gospodarowania odpadami objęte były jedynie nieruchomości zamieszkałe. Od 1 czerwca 2016 r. system obejmuje również nieruchomości niezamieszkałe. Miejscem zagospodarowania przez podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu jednostki (zmieszane odpady komunalne, odpady zielone oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania) był częściowo: RIPOK Chlewnica, RIPOK Czarnówko.

W roku 2015 z obszaru miasta odebrano łącznie odpady sklasyfikowane w 11 kodach o łącznej masie 10 691,2 Mg (odpady zebrane przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości). Dla porównania w roku 2016 zebrano 10 591,11 Mg odpadów, czyli o ponad 100 Mg mniej (w ramach 8 kodów odpadów). W całym strumieniu odpadów, wyraźnie największą część stanowiły zmieszane odpady komunalne (20 03 01).

Tabela 17. Informacja o masie poszczególnych rodzajów odebranych z obszaru gminy

Kod odpadu	Nazwa	2015 [Mg]	2016 [Mg]	Tendencja
20 01 99	inne niewymienione frakcje zbierane selektywnie	2,8	0	spadek
20 02 03	inne odpady nieulegające biodegradacji	313,1	0	spadek
20 02 02	gleba, ziemia, w tym kamienie	0	4,29	wzrost
20 03 01	zmieszane odpady komunalne	8 891,2	8 742,35	spadek
17 01 01	odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	37,7	0	spadek
17 01 07	zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	16,1	0	spadek
15 01 02	opakowania z tworzyw sztucznych	18,7	30,1	wzrost
15 01 06	zmieszane odpady opakowaniowe	877,7	1 204,61	wzrost
15 01 04	opakowania z metali	38,8	3,01	spadek

Kod odpadu	Nazwa	2015 [Mg]	2016 [Mg]	Tendencja
20 03 07	odpady wielkogabarytowe	115,6	213,56	wzrost
15 01 07	opakowania ze szkła	378,2	390,45	wzrost
16 01 03	zużyte opony	1,3	2,74	wzrost
RAZEM		10 691,2	10 591,11	spadek

Źródło: Urząd Miejski w Lęborku

Tabela 18. Informacja o masie poszczególnych rodzajów zebranych w PSZOK

Kod odpadu	Nazwa	2015 [Mg]	2016 [Mg]	Tendencja
15 01 01	opakowania z tektury i papieru	1,3	5,9	wzrost
15 01 02	opakowania z tworzyw sztucznych	0,1	0,1	spadek
15 01 06	zmieszane odpady opakowaniowe	0	0,2	wzrost
15 01 07	opakowania ze szkła	1,6	0,6	spadek
16 01 03	zużyte opony	0,3	1,0	wzrost
17 01 01	odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	127,3	102,8	spadek
20 01 35	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 i zawierające niebezpieczne składniki	1,9	0,6	spadek
20 02 01	odpady ulegające biodegradacji	72,7	77,9	wzrost
20 03 07	odpady wielkogabarytowe	121	15,7	spadek
RAZEM		217,3	204,8	spadek

Źródło: Urząd Miejski w Lęborku

W roku 2016 zebrano również mniej odpadów w PSZOK w Nowej Wsi Lęborskiej, o 125 Mg.

Dzięki sprawnie działającemu systemowi gmina osiąga wytyczone rozporządzeniami poziomy recyklingu:

- w roku 2015 osiągnięto poziom 18,9 % ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, a w roku 2016 – 1,10 % (zgodnie z rozporządzeniem nie więcej niż 50 %, w roku 2016 – 45 %),
- w roku 2015 osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła – 44,6 %, a w roku 2016 – 44,24 % (zgodnie z rozporządzeniem wymagane minimum 16 % w roku 2015, w roku 2016 – 18 %),
- osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w roku 2015 – 99,8 %, a w roku 2016 – 100,00 % (zgodnie z rozporządzeniem wymagane minimum 40 % w roku 2015, w roku 2016 – 42 %).

Tabela 19. Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami

Rok	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło [%] WARTOŚĆ DOCELOWA	>12	>14	>16	>18	>20	>30	>40	>50
Poziom osiągnięty przez Miasto Lębork	21,4	33,5	44,6	44,24	-	-	-	-
Inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe [%] WARTOŚĆ DOCELOWA	>36	>38	>40	>42	>45	>50	>60	>70

Rok	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Poziom osiągnięty przez Miasto Lębork	97,2	95,4	99,8	100,0	-	-	-	-
Odpady komunalne ulegające biodegradacji [%] WARTOŚĆ DOCELOWA	<50	<50	<50	<45	<45	<40	<40	<35
Poziom osiągnięty przez Miasto Lębork	24,6	23,5	18,9	1,1	-	-	-	-

Źródło: Urząd Miejski

Uzupełnieniem działań związanych z gospodarowaniem odpadami są działania edukacyjne w zakresie ekologii i prawidłowego segregowania odpadów.

2.8.2. Azbest

Działaniami podejmowanymi przez Miasto w okresie sprawozdawczym było również unieszkodliwianie azbestu na podstawie Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Miasto Lębork (opracowany w roku 2011) finansowanego ze środków budżetowych oraz we współpracy z WFOŚiGW w Gdańsku.

Jak wynika z aktualnych danych, na terenie miasta wciąż pozostało do unieszkodliwienia 648 Mg azbestu.

2.8.3. Odpady inne komunalne, decyzje dot. gospodarowania odpadami

Starosta Lęborski wydał w okresie sprawozdawczym, w roku 2016 następujące decyzje związane z gospodarowaniem odpadami innymi niż komunalne:

Tabela 20. Wydane decyzje związane z gospodarowaniem odpadami na terenie miasta

Nr decyzji data wydania data obowiązywania	Nazwa podmiotu	Adres zakładu	Rodzaj działalności
OŚ.6233.4.2016 31.03.2016 r. do dn. 30.03.2026 r.	Piotr Sekreta „Nova-Plast”	ul. Weterynaryjna 5	zbieranie odpadów
OŚ.6233.3.2016 31.03.2016 r. do dn. 30.03.2026 r.			transport odpadów
OŚ.6233.16.16 29.09.2016 r. do dn. 28.09.2018 r.	Katarzyna Woźniak „KAŚ-MET”	ul. Słupska 18	zbieranie odpadów
OŚ.6233.14.2016 22.08.2016 r. do dn. 21.08.2026 r.			transport odpadów
OŚ.6233.15.2015 18.01.2016 r. do dn. 31.12.2020 r.	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	ul. Pionierów 11	przetwarzanie odpadów
OŚ.6220.2.2015 19.01.2016 r. do dn. 18.01.2026 r.	Miejski Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	ul. Pionierów 2	wytwarzanie odpadów
OŚ.6220.1.2016 14.06.2016 r. do dn. 13.06.2026 r.	Alteams Poland Sp. z o.o.	ul. Abrahama 10	wytwarzanie odpadów
OŚ.II.7644-19/09 05.04.2016 r.	Iwona Piela van Luijk Firma Handlowo Usługowa „IMCO”	ul. Mazurska 1	transport odpadów
OŚ.6233.6.2016 16.03.2016 r. do dn. 15.03.2026 r.	Przedsiębiorstwo Handlowo- Usługowo-Produkcyjne „SAT”	ul. Zwycięstwa 30/4	transport odpadów

Nr decyzji data wydania data obowiązywania	Nazwa podmiotu	Adres zakładu	Rodzaj działalności
	Andrzej Sułkowski		

Źródło: Starostwo Powiatowe w Łęborku

Dodatkowo w okresie sprawozdawczym, Marszałek Województwa wydał dwie nowe decyzje związane z gospodarką odpadami:

- zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania odpadów dla Samodzielnego Publicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Łęborku, ul. Węgrzynowicza 13, 84-300 Łębork (DROŚ-SO.7244.7.2015.EB),
- decyzja na wytwarzanie odpadów z instalacji – stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji z uwzględnieniem odpowiednio wymagań przewidzianych dla zezwolenia na przetwarzanie odpadów dla Przedsiębiorstwa Wielobranżowego „MICHEL” Michał Kropski ul. Tczewska 15/1, 84-300 Łębork (DROŚ-SO.7243.19.2016.EB).

Tabela 21. Ilość zebranych, wytworzonych i odzyskanych odpadów innych niż komunalne z terenu miasta w latach 2015-2016

Rodzaj działalności	2015	2016
OGÓŁEM [Mg]	666 631,8240	666 631,8240
ODZYSK [Mg]	106 636,3098	106 636,3098
WYTWARZANIE [Mg]	80 930,6172	80 930,6172
ZBIERANIE [Mg]	479 064,8970	479 064,8970

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
Wojewódzki Bank Zanieczyszczeń Środowiska

3. OCENA REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ W OKRESIE OD STYCZNIA 2015 R. DO GRUDNIA 2016 R.

3.1. ZASOBY WODNE, GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA, OCHRONA PRZED POWODZIĄ

W celu ochrony zasobów wodnych należy zadbać o zaspokojenie potrzeb mieszkańców i dostarczenie im odpowiedniej ilości oraz jakości wody pitnej przy jednoczesnym wzroście świadomości mieszkańców w celu zmniejszenia zużycia wody w gospodarstwach domowych i przedsiębiorstwach, gdzie woda wykorzystywana jest na cele produkcyjne.

Możliwe jest to dzięki modernizacji infrastruktury technicznej odpowiedzialnej za dostarczanie i oczyszczanie wód oraz przeciwdziałanie zanieczyszczaniu wód powierzchniowych i podziemnych poprzez działania inwestycyjne (rozwój sieci kanalizacyjnej i deszczowej), informacyjne oraz administracyjne.

W okresie sprawozdawczym jednostka samorządowa oraz inne jednostki określone w POŚ wydatkowały następujące środki na inwestycje w zakresie kontynuacji wodociągownictwa i kanalizowania obszaru oraz innych działań związanych z ochroną zasobów wodnych, co pokazuje kolejna tabela.

Tabela 22. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu zapewnienia dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych oraz wysokiej jakości wody, a także ograniczenia zrzutu nieczystości do środowiska naturalnego i racjonalizacji zużycia wody

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty [zł]
Przebudowa dróg w gminie, w tym kanalizacji deszczowej w rejonie ulicy Poznańskiej i sąsiednich ulic oraz pozostałych dróg gminnych / Budowa i przebudowa systemu odprowadzania wód opadowych i roztopowych w gminie	W ramach przebudowy ulic Kusocińskiego i Mieszka I wraz ze skrzyżowaniem ulic Mieszka I i DW 214 powstała kanalizacja deszczowa.	2015 (koszty podano przy omówieniu inwestycji w rozdziale 3.5.)
	W ramach budowy infrastruktury węzła integracyjnego w okolicy dworca kolejowego, podczas budowy ul. Dworcowej z przyległymi ulicami budowano kanalizację deszczową przez stawek w parku im. Marii i Lecha Kaczyńskich (jako zbiornik retencyjny).	2015 (koszty podano przy omówieniu inwestycji w rozdziale 3.5.)
	Kanalizacja deszczowa powstała także przy przebudowie odcinka ul. Zwarowskiej w rejonie przejazdu kolejowego.	2015 – 1 600 000,00 (koszt dot. także drogi)
	Budowa ul. Podhalańskiej i Harcerzy.	2015 – 611 000,00 (koszt dot. także drogi)
	Budowa ul. Powstańców Warszawy, Słonecznej et. II, Błękitnej et. I.	2015 – 676 000,00 (koszt dot. także drogi)
	Budowa ul. Wileńskiej.	2015 – 3 903 000,00 (koszt dot. także drogi)
	Zrealizowano budowę kanalizacji deszczowej w ul. Pionierów wraz z przebudową drogi.	2016 – 380 000,00 (koszt dot. także drogi)
	Budowa ul. Zielonej i II etapu ul. Błękitnej.	2016 – 479 000,00 (koszt dot. także drogi)
	Budowa ul. Buczka (bocznej do Kossaka).	2016 – 463 000,00 (koszt dot. także drogi)
	Budowa ul. Orłąt Lwowskich.	2016 – 415 000,00 (koszt dot. także drogi)
	Budowa ul. Dywizjonu 303 oraz Strzelców Podhalańskich.	2016 – 467 000,00 (koszt dot. także drogi)
	Budowa II etapu ul. Buczka.	2016 – 824 000,00 (koszt dot. także drogi)
	Wyremontowano studnię deszczową w ul. 10 Marca oraz naprawiono odwodnienie ul. Batalionów Chłopskich, Wyspiańskiego, Al. Wolności.	2016 – 23 935,60
Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej w gminie, w tym uzbrajanie w sieci wodociągowe, kanalizację sanitarną i deszczową nowych ulic i osiedli, m.in. Lębork –	Budowa sieci wodociągowej Osiedle Wschód (3 696,0 m).	2015 – 376 000,00
	Budowa sieci wodociągowej w ul. Wrocławskiej (239,0 m).	2015 – 30 300,00
	Budowa sieci wodociągowej ul. Obrońców Wybrzeża (107,0 m).	2015 – 54 000,00
	Budowa sieci wodociągowej w ul. Krzywoustego (96,0 m).	2015 – 55 300,00
	Budowa sieci wodociągowej w ul. J. Długosza (69,0 m).	2016 - 18 121,44
	Budowa sieci wodociągowej w ul. Obrońców Wybrzeża (72,0 m).	2016 - 50 565,56

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty [zł]
Wschód	Budowa sieci wodociągowej w ul. B. Krzywoustego (96,0 m).	2016 - 55 007,49
	Budowa sieci wodociągowej w ul. Sudeckiej (384,0 m).	2016 - 41 274,07
	Budowa sieci kanalizacyjnej w ul. Wrocławskiej (231,0 m).	2015 - 46 000,00
	Budowa sieci kanalizacyjnej Osiedle Wschód (2 874,0 m).	2015 – 739 000,00
	Budowa sieci kanalizacyjnej w ul. J. Długosza (98,86 m).	2016 - 37 024,76
	Budowa sieci kanalizacyjnej w ul. Wileńskiej (92,0 m).	2016 - 10 746,86
	Budowa sieci kanalizacyjnej w ul. Wrzosowej (1 170,50 m).	2016 - 169 086,81
	Budowa sieci kanalizacyjnej w ul. Korzennej (268,00 m).	2016 - 58 997,37
	Budowa sieci kanalizacyjnej w ul. Jagodowej (130,00 m).	2016 - 33 456,76
	Budowa sieci kanalizacyjnej w ul. Miodowej (259,50 m).	2016 - 39 519,87
	Budowa sieci kanalizacyjnej w ul. Malinowej (402,50 m).	2016 - 61 188,71
	Budowa sieci kanalizacyjnej w ul. Miętowej (344,0 m).	2016 - 67 103,42
	Budowa sieci kanalizacyjnej w ul. Jeżynowej (352,0 m).	2016 - 64 417,08
Wymiana starych oraz wykonanie nowych przyłączy wodno-kanalizacyjnych do posesji prywatnych, w tym likwidacja zbiorników bezodpływowych w gminie	W roku 2015 wymieniono 23 stare przyłącza wod-kan, a w roku 2016 – 44 sztuki.	2015 – 101 465,21 2016 - 188 798,88
	W roku 2015 wykonano 23 nowe przyłącza wodociągowe, a w roku 2016 – 30 nowych sztuk.	2015 – 57 247,67 2016 - 35 408,11
	W roku 2015 wykonano 60 nowych przyłączy kanalizacyjnych, a w roku 2016 – 22 nowe.	2015 – 7 588,19 2016 - 16 345,46
Budowa zbiornika retencyjnego na gromadzenie wody pitnej w rejonie SUW w Lęborku	Inwestycja nie została zrealizowana.	-

Źródło: ankiety i materiały przekazane przez jednostki realizujące, sprawozdania z realizacji budżetu, Urząd Miejski, MPWiK Lębork

Tabela 23. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu melioracji i ochrony przeciwpowodziowej

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
Działania przeciwpowodziowe, w tym budowa zastawki na kanale Harcerzy oraz konserwacja rowów melioracyjnych i dofinansowanie ochrony wałów w obrębie cieków wodnych w gminie	ZMiUW prowadzi konserwację urządzeń melioracji wodnych podstawowych, tj. rzek i kanałów będących własnością Marszałka. Utrzymanie urządzeń melioracji szczegółowych należy do właścicieli gruntów, pod nadzorem Starosty Lęborskiego. Zgodnie z protokołami z okresowych i pięcioletnich kontroli stanu technicznego i bezpieczeństwa urządzeń, znajdujących się w ewidencji wód, urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów, przeprowadzonych na podstawie ustawy Prawo budowlane stwierdza się, że stan techniczny wszystkich kontrolowanych przez ZMiUW urządzeń jest dobry, niezagrożony bezpieczeństwu.	
	W okresie sprawozdawczym ZMiUW wykonał następujące działania: a) konserwacja bieżąca rzeki Okalicy (okoszenie skarp),	a) 2015 – 5 495,00 2016 – 49 722,00

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
	b) konserwacja bieżąca kanału Lubowidzkiego (okoszenie skarp i hakowanie).	b) 2015 – 4 699,00
	Utrzymanie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych prowadzone było na bieżąco.	2015 – 253 868,73 2016 – 297 300,41
Pozostałe działania		
Działalność kontrolna RZGW	RZGW kontrolowało podmioty w zakresie gospodarowania wodami i przestrzegania warunków ustalonych w decyzjach wydanych na podstawie ustawy Prawo wodne. W wyniku tych kontroli nie stwierdzono aby podmioty były uciążliwe dla środowiska.	w ramach działań własnych RZGW działania administracyjne
Sporządzanie dokumentacji strategicznych w zakresie ochrony zasobów wodnych	W roku 2015 zakończyły się półroczne konsultacje społeczne Planu aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, a w roku 2016 Plan został przyjęty przez Radę Ministrów. W roku 2016 przyjęto Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla regionu wodnego Dolnej Wisły.	w ramach działań własnych RZGW działania administracyjne
Ochrona terenów zalewowych przed wprowadzeniem zabudowy, uwzględnianie terenów zalewowych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Zgodnie z m.in. 88 d ustawy Prawo wodne, Prezes KZGW sporządził także mapy zagrożenia i mapy ryzyka powodziowego, które w dniu 15.04.2015 r. zostały przekazane przez Dyrektora RZGW w Gdańsku, do wykorzystania podczas planowania przestrzennego, na których wyznaczono: <ul style="list-style-type: none"> – obszary szczególnego zagrożenia powodzi, na których obowiązują zakazy z m.in. 88 l ust. 1 i m.in. 40 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo wodne, – obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego, – obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat. W roku 2015 RZGW przekazało Staroście mapy zagrożenia powodziowego opracowane także dla terenu miasta, które mają służyć w planowaniu przestrzennym. Tereny zalewowe są uwzględniane w opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z wyznaczonymi obszarami narażonymi na powódź. Miasto, uchwalając dokumenty planistyczne takie jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, wydając decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzję o warunkach zabudowy musi w nich uwzględnić obszary szczególnego zagrożenia powodzią.	w ramach działań własnych RZGW działania administracyjne

Źródło: ankiety i materiały przekazane przez jednostki realizujące, sprawozdania z realizacji budżetu, ZMiUW, RZGW, Urząd Miejski

3.2. POWIERZCHNIA ZIEMI I GLEB

Na terenie miasta stan zagospodarowania gruntów jest zmienny, w okresie sprawozdawczym zmieniły się powierzchnie poszczególnych typów użytkowania terenu, o czym mowa jest szerzej w rozdziale 2.2.

Kolejna tabela zawiera zestawienie działań, które nie zostały szczegółowo określone do realizacji w Programie ochrony środowiska, a zrealizowano je w okresie sprawozdawczym.

Tabela 24. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu ograniczenia przekształceń ziemi (dodatkowe, poza wymienionymi w harmonogramie POŚ)

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
Edukacja rolników	Działania związane z ochroną powierzchni ziemi i gleb to nie tylko prawidłowo prowadzone planowanie przestrzenne i rekultywacja gruntów. Są to również działania związane z edukacją rolników dotyczącą ochrony gleb i prawidłowego stosowania nawozów. Zadania organizacyjne w tym zakresie realizowane są przez Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lubaniu, który prowadzi szkolenia dotyczące programu rolnośrodowiskowego, ochrony środowiska i klimatu, obszarów szczególnie narażonych na związki azotu oraz wymogów wzajemnej zgodności cross-compliance. Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w latach 2015-2016 nie przeprowadzał szkoleń na terenie miasta Lębork, ale poza jednostką zostały przeprowadzone szkolenia w w/w zakresie, w których wzięli udział mieszkańcy miasta Lębork. W 2015 roku w Wicku brało udział 4 uczestników z miasta, a w Nowej Wsi Lęborskiej – 1 uczestnik. W roku 2016 odbyły się natomiast 3 szkolenia: w Krępie Kaszubskiej (2 szkolenia) wzięło udział 2 uczestników z miasta, a w Chocielewku 4 uczestników.	w ramach środków własnych ODR
Ochrona gleb najlepszych kompleksów w MPZP przed zabudowaniem.	Ochrona powierzchni ziemi i gleb jest regulowana na poziomie lokalnym poprzez uchwalane MPZP. Na poziomie tego aktu prawa miejscowego możliwe jest ograniczanie odrolnienia gruntów chronionych, przeznaczanie pod działalność rolniczą obszarów o cennych zasobach gleb i dopuszczanie na mniej zasobnych m.in. funkcji mieszkaniowych.	działania administracyjne
Lokalizowanie działalności gospodarczej w wyznaczonych miejscach – rozwój strefy ekonomicznej	W roku 2015 utworzono na terenie miasta Podstrefę „Lębork” Słupskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w strefie otrzymali polscy przedsiębiorcy: Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe AMG Sp. z o.o. (branża metalowa), AJ FOOD Sp. z o.o. (usługi logistyczne), GRUPA SPORTEX S.C. Tomasz Mechliński, Krzysztof Wojciechowicz, Łukasz Mechliński (branża metalowa), Firma ALU-SYSTEM Piotr Kałużny (produkcja rolet i bram). Dwa podstawowe czynniki doprowadziły do stworzenia w Lęborku atrakcyjnej oferty dla inwestorów. Pierwszym z nich było objęcie tych terenów statusem Słupskiej SSE i związane z tym możliwości zwolnień podatkowych, natomiast drugim istotnym czynnikiem były podjęte działania w celu uzbrojenia tego obszaru w media techniczne i budowa drogi.	działania administracyjne

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
	<p>Inwestorzy poszukują terenów dobrze skomunikowanych, wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych oraz przygotowanych infrastrukturalnie do szybkiej realizacji inwestycji, w tym zgodnych z założeniami ochrony środowiska, z dala od zabudowy mieszkaniowej.</p> <p>Podstrefa „Łębork” o powierzchni 18,7968 ha powstała na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów w styczniu 2015 roku (Dz. U. 2015, poz. 166). Strefa zlokalizowana jest w Dzielnicy Łębork Wschód, obszar posiada miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego z funkcją pod przemysł i usługi.</p> <p>PARR S.A. prowadzi szerokie działania promocyjne i informacyjne w celu pozyskania inwestorów do Słupskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Działania promocyjne są realizowane m.in. poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kampanię promocyjną na portalach internetowych, kampanię w mediach, - organizację spotkań bezpośrednich i wizji lokalnych z inwestorami, - organizację szkoleń, warsztatów, konferencji, misji gospodarczych, udział w targach, wizyt delegacji zagranicznych, - współpracę z jst oraz regionalnym centrum obsługi inwestora z Gdańska Invest in Pomerania oraz Polską Agencją Inwestycji i Handlu, - współpracę z ambasadami i wydziałami handlu, izbami przemysłowo-zagranicznymi w kraju i zagranicą, - przygotowywanie szczegółowych ofert inwestycyjnych na zapytania inwestorów, - udział i współorganizacji targów pracy, targów edukacji, giełd kooperacyjnych, spotkań B2b, - współpracę ze szkołami, uczelniami wyższymi i politechnikami, - lokalizacją tablic reklamowych przy głównych szlakach drogowych, - przygotowanie i publikację spotów reklamach dot. poszczególnych podstref w ramach Słupskiej SSE, - zaangażowanie w działalność z obszaru CSR – społecznej odpowiedzialności biznesu, - wzbogacaniem oferty dla inwestorów poprzez przygotowanie dwóch pracowni specjalistycznych z obszaru OZE i automatyki, robotyki i systemów wizyjnych, - rozwianiem oferty praktycznych szkoleń, warsztatów, doszkalania pracowników, inżynierów, studentów, uczniów i doradztwa dla firm. 	
Ochrona powierzchni poprzez oczyszczanie miasta	Miasto corocznie wydatkuje środki na utrzymanie porządku i czystości i sprzątnię miasta.	2015 – 602 841,60 2016 – 876 074,16

Źródło: ankiety i materiały przekazane przez jednostki realizujące, sprawozdania z realizacji budżetu, Urząd Miejski, PARR S.A., ODR

3.3. PRZYRODA

W okresie sprawozdawczym nie nastąpiły znaczące zmiany powierzchni terenów zieleni. Wszelkie ubytki w drzewostanie były rekompensowane nowymi nasadzeniami.

Ochrona zieleni, czyli jej utrzymanie, pielęgnacja, nasadzenia, należy do zadań własnych gminy. Jednostka w okresie sprawozdawczym wydatkowała środki na bieżące utrzymanie terenów zieleni będących w jej kompetencjach.

Ochrona zieleni to także właściwe jej planowanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, które stanowią akty prawa miejscowego. W roku 2016 została uchwalona zmiana MPZP dla terenu położonego w rejonie ulicy Buczka i Kossaka (Uchwała Nr XVII-230/2016 Rady Miejskiej w Lęborku z dnia 31 marca 2016 r.). Na podstawie tego MPZP, w zakresie ochrony zieleni ustalono następujące zasady dotyczące kształtowania zieleni:

- zachowanie i pielęgnacja istniejącego drzewostanu, uzupełnienie zieleni przyulicznej wzdłuż istniejących dróg stosując gatunki roślin rodzimych, zgodnych z lokalnymi warunkami siedliskowymi,
- wzbogacenie szaty roślinnej, a tym samym krajobrazu poprzez odtwarzanie i uzupełnianie zadrzewień przyulicznych, w liniach rozgraniczających istniejących i projektowanych ciągów komunikacyjnych.

Tabela zawiera wykaz wyszczególnionych ważniejszych prac inwestycyjnych.

Tabela 25. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu rozwijania trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej i ochrony przyrody oraz ochrony cennych przyrodniczo obszarów miasta i zachowania różnorodności biologicznej na terenie miasta Lęborka

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
Sukcesywna inwentaryzacja zieleni miejskiej w Lęborku, w tym w obrębie parków, dróg gminnych i powiatowych	Aktualizację inwentaryzacji prowadzi się przy bieżących pracach inwestycyjnych, na etapie uzgodnień środowiskowych prowadzonych z RDOŚ w Gdańsku.	działania administracyjne
	W roku 2015 wykonano inwentaryzację przyrodniczą na terenie miasta, na cele ochrony zdrowotnej drzew na terenie SPS ZOZ w Lęborku.	2015 – 1 360,00
	W roku 2016 wykonano dokumentację dendrologiczną na cele oceny zdrowotnej niektórych drzew na terenie miasta.	2016 – 2 500,00

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)	
	Po wykonanych remontach pasów drogowych w ramach inwestycji miejskich Gmina zleca wykonanie nowych nasadzeń zastępczych drzew i krzewów ozdobnych. W roku 2016 nasadzono 690 szt. tawuły japońskiej, 717 szt. berberysu Thunbergia, 458 szt. mahonii szkarłatnych i 17 szt. głogów szkarłatnych.	2016 – 9 846,20	
Rozbudowa ścieżek rowerowych w ramach modernizacji i budowy dróg w gminie, w tym powiatowych	W roku 2016 ZDP w Łęborgu wykonał ciąg pieszo – rowerowy w ciągu DP 1322G ul. Syrokomli w Łęborgu.	2016 – 143 489,00	
	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku w okresie sprawozdawczym wybudował w roku 2015 ścieżkę rowerową o długości 0,361 km (w ciągu ul. Krzywoustego w Łęborgu).	w ramach środków własnych	
	Miasto Łęborg wykonało ścieżki rowerowe w ramach budowy ul. Wileńskiej, Waryńskiego, Majkowskiego, Buczka.	2015 (koszt określony przy omawianiu budowy drogi)	
	W ramach przebudowy ulic Kusocińskiego i Mieszka I wraz ze skrzyżowaniem ulic Mieszka I i DW 214 powstała asfaltowa droga rowerowa.	2015 (koszt określony przy omawianiu budowy drogi)	
	W ramach budowy infrastruktury węzła integracyjnego w okolicy dworca kolejowego, podczas budowy ul. Dworcowej z przyległymi ulicami budowano ścieżki rowerowe.	2015 (koszt określony przy omawianiu budowy drogi)	
	Wybudowano ścieżkę rowerową w ul. Pionierów.	2016 (koszt określony przy omawianiu budowy drogi)	
Utrzymanie zieleni miejskiej, w tym pielęgnacja, nasadzenia, przebudowa parku i lasu komunalnego	Utrzymanie zieleni w mieście polega na poniższych działaniach, które prowadzi się corocznie: a) zakup sadzonek drzew i krzewów, b) zakup ziemi, nawozów, nasion traw, c) wycinka i pielęgnacja drzewostanu, d) odmłodzenie żywopłotów, e) koszenie zieleńców, f) pielęgnacja żywopłotów i krzewów, g) bronowanie terenów zielonych, h) koszenie nieużytków zielonych, i) prace porządkowe na terenach zielonych, j) pielienie żywopłotów, k) podlewanie nasadzeń, l) usuwanie zakrzaczeń, pni w Parku Chrobrego, m) przesadzenie klonów, n) formowanie głogów,	2015 a) 22 658,86 b) 2 858,20 c) 201 809,88 d) 4 596,00 e) 207 114,46 f) 49 056,49 g) 1 382,40 h) 31 999,76 i) 40 886,34 j) 74 739,90 k) 19 137,00 l) 13 825,20 m) 2 509,20 n) 4 970,00 o) 15 693,77	2016 a) 48 540,92 b) 1 614,40 c) 305 880,82 d) - e) ujęte w innych kosztach f) 44 479,98 g) 4 320,00 h) - i) 28 489,88 j) ujęte w innych kosztach k) 15 768,00 l) 55 024,05 m) -

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)	
	<p>o) wykonanie nasadzeń drzew i krzewów.</p> <p>W roku 2016 Miasto złożyło wnioski na dofinansowanie w kolejnych latach zadania pn. „Więcej drzew i krzewów w mieście – Zielony Lębork”. Projekt ma być dofinansowany w wysokości 85 % kosztów kwalifikowalnych ze środków PO IiŚ i ma być realizowany w latach 2017-2019. Projekt jest bardzo szeroki i ma obejmować m.in.: utworzenie lub modernizację stref ekologicznych na obszarze ulic: Sportowej, Olimpijczyków, Kusocińskiego, Parku za starostwem Powiatowym, Parku nad rzeką Łebą, ul. Czolgistów, Parku im. Michalskiego, stawu przy ul. Gdańskiej, przy ul. Konopnickiej, Parku morskie Oko, ul. Gierymskiego. projekt zakłada także nowe nasadzenia, budowę chodników, pomostów pływających, montaż małej architektury, budki dla owadów, ptaków i nietoperzy.</p>	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="1787 260 1980 339">n) 8 245,00 o) 62 600,10</td> </tr> </table> <p>2016 – działania administracyjne - złożenie wniosku - realizacja w trakcie</p>	n) 8 245,00 o) 62 600,10
n) 8 245,00 o) 62 600,10			
Wprowadzanie nowych form ochrony przyrody w gminie, w tym nowe pomniki, użytki ekologiczne	W okresie sprawozdawczym nie ustanowiono nowych pomników przyrody i nowych użytków ekologicznych.	-	
Ochrona zwierząt i ograniczanie populacji bezdomnych zwierząt w gminie, w tym wyłapywanie, opieka, sterylizacja, kastracja	Miasto corocznie zawiera umowę na odłów bezdomnych zwierząt z terenów miasta i umieszczanie ich w schronisku. W ramach umów prowadzona jest również opieka weterynaryjna nad wyłapanymi zwierzętami. W roku 2015 zadanie te sprawowało schronisko w Dąbrówce Młyn prowadzone przez Ogólnopolskie Stowarzyszenie Ochrony Zwierząt Animals, natomiast w 2016 r. – Ośrodek Tresury Psów Hotel i Schronisko dla Psów „Bajer” w Małoszycach.	2015 – 63 610,00 2016 – 86 180,00	
	Również corocznie miasto zawiera umowę z lekarzem weterynarii na przeprowadzanie zabiegów sterylizacji / kastracji wolno żyjących kotów w celu zapobiegania wzrostowi ich populacji w mieście. Zarówno w roku 2015, jak i 2016 usługi te wykonywał Mirosław Frączek prowadzący gabinet MIR-VET w Lęborku.	2015 – 24 640,00 2016 – 28 970,00	
	W ramach opieki nad wolno żyjącymi kotami miasto zakupuje karmę, która wydawana jest opiekunom społecznym współpracującym z miastem.	2015 – 4 895,47 2016 – 10 507,60	
	Zakup domków dla kotów wolno żyjących i klatek samolapek.	2015 – 493,01 2016 – 2 492,00	
Pozostałe zadania			
Utrzymanie lasów	Działania w zakresie pielęgnacji i utrzymania lasu polegały na pielęgnowaniu gleby, czyszczeniach wczesnych drzewostanów, czyszczeniach późnych, trzebieży wczesnej pozytywnej. Systematycznie rokrocznie prowadzono kontrole występowania szkodników liściożernych sosny,	w ramach środków własnych Nadleśnictwa	

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
	kontrole występowania brudnicy mniszki (wykładano pułapki feromonowe, prowadzono przegląd drzewostanów). Jesienią, w ramach jesiennych poszukiwań prowadzono ocenę zagrożenia ze strony szkodników zimujących w ściółce (dot. takich owadów jak: strzygonia choinówka, poproch cetyniak, zawisak borowiec, barczatka sosnowka, osnuja gwiaździsta, gatunki z rodziny borecznikowatych). Dodatkowo prowadzone są działania związane z ochroną lasu przed zwierzyną – ogradzanie upraw siatką stalową, zakładanie osłon tekturowych oraz palikowanie, chemiczne zabezpieczanie upraw i młodników przed zgryzaniem i spałowaniem.	
Działania podmiotów gospodarczych	Farm Frites Poland Od roku 2011 prowadzona jest akcja sadzenia drzewek w okolicach Łęborkach. Akcja ruszyła w roku 2011, który został uznany przez Narody Zjednoczone jako Międzynarodowy Rok Lasu. Dotychczas posadzono ponad 15 000 drzewek. Celem do roku 2020 jest posadzenie minimum 20 000 drzewek. Akcja organizowana jest każdej wiosny wspólnie z Nadleśnictwem Łębork. W 2016 w ramach projektu Eko-Rok pracownicy fabryki zorganizowali dwukrotnie sprzątanie lasu i terenu rekreacyjnego wokół jeziora Lubowidzkiego.	w ramach środków własnych podmiotu
	W działania związane z ochroną przyrody i zwierząt angażuje się również operator energetyczny Energa-Operator SA. Podmiot ten realizuje działania związane z ochroną bociana białego, jego obrączkowaniem, montuje platformy pod gniazda bocianie. Energa przebudowuje również linie SN na niepełnoizolowane zwiększając ochronę ptaków przed porażeniem.	w ramach środków własnych podmiotu

Źródło: ankiety i materiały przekazane przez jednostki realizujące, sprawozdania z realizacji budżetu, Energa, Urząd Miejski, Nadleśnictwo Łębork, ZDP Łębork, ZDW Gdańsk, podmioty gospodarcze

3.4. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Głównymi działaniami naprawczymi prowadzonymi w okresie sprawozdawczym, a mającymi na celu realizację założeń POP dla strefy pomorskiej i nie tylko były działania mające na celu ograniczenie emisji z indywidualnych systemów grzewczych, termomodernizacje budynków użyteczności publicznej i komunalnych oraz działania ukierunkowane na ograniczenie emisji liniowej, poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury drogowej.

Jednym z najważniejszych działań strategicznych w zakresie ochrony powietrza było podejście Miasta do opracowania planu gospodarki niskoemisyjnej. Przystąpienie do opracowania Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Lębork nastąpiło w roku 2014, kiedy jednostka podpisała umowę na dofinansowanie z NFOŚiGW w ramach PO liŚ.

Został on przyjęty Uchwałą Nr XVIII/248/2016 Rady Miejskiej w Lęborku z dnia 09.06.2016 r. Celem tego planu jest określenie, na podstawie analizy aktualnego stanu w zakresie zużycia energii i emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń powietrza na obszarze miasta, działań zmierzających do redukcji zużycia energii, zwiększenia wykorzystania źródeł odnawialnych oraz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza wraz z oceną ich efektywności ekologicznej, określeniem kosztów i możliwych źródeł finansowania.

Prowadzone remonty dróg mają swoje uzasadnienie także w poprawie stanu jakości powietrza, gdyż zmniejszają emisję wtórną do powietrza pyłów na ciągach komunikacyjnych oraz emisję zanieczyszczeń pochodzących ze środków transportowych (większa płynność jazdy – mniejsze spalanie). Przyczynia się to do realizacji programu naprawczego programu ochrony powietrza w zakresie modernizacji układu komunikacyjnego celem zmniejszenia emisji liniowej.

Ochrona powietrza uwzględniana jest także w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W roku 2016 została uchwalona zmiana MPZP dla terenu położonego w rejonie ulicy Buczka i Kossaka (Uchwała Nr XVII-230/2016 Rady Miejskiej w Lęborku z dnia 31 marca 2016 r.). Na podstawie tego MPZP, w zakresie ochrony powietrza wyklucza się lokalizację nowych źródeł ciepła powodujących niską emisję zanieczyszczeń do powietrza. Produkcja ciepła winna się odbywać w oparciu i nieemisyjne lub niskoemisyjne źródła ciepła. Ustala się jednocześnie zasady modernizacji, rozbudowy systemów infrastruktury technicznej: zaopatrzenie w ciepło z sieci albo ze źródeł indywidualnych spełniających obowiązujące wymogi w zakresie ochrony środowiska.

Z przeprowadzonych działań inwestycyjnych, ale także organizacyjnych i administracyjnych w okresie sprawozdawczym w kolejnej tabeli wymienić należy te najważniejsze:

Tabela 26. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz poprawy jakości powietrza, zniwelowania emisji ciepła do środowiska, zwiększenia udział energii pozyskanej ze źródeł odnawialnych oraz racjonalizacji zużycia energii

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
Opracowanie planu ograniczania niskiej emisji zanieczyszczeń dla miasta Lęborka	Miasto nie opracowało dokumentacji. Sporządzono plan gospodarki niskoemisyjnej.	-
Budowa elektrociepłowni opalanej biomasą – zmiana systemu ciepłowniczego miasta Lęborka	W okresie sprawozdawczym miasto Lębork wydatkowało środki na budowę elektrociepłowni opalanej biomasą, w zamian za węgiel (zrębki, brykiety roślin energetycznych, drewna, słomy oraz ziarna odpadowe zbóż), jako podstawowego źródła ciepła w systemie ciepłowniczym miasta (projekt jest realizowany od roku 2012, w roku 2013 podpisano umowę wykonanie, a prace ruszyły w roku 2014). Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Lęborku w ramach inwestycji wybudowało kotłownię EC ORC przy ul. I Armii Wojska Polskiego 24. Inwestycja była dofinansowana ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (wysokość dofinansowania wynosiła 85 % kosztów kwalifikowalnych).	2015 – 26 016 204,83 + 7 195,50 2016 – 22 923,52 + 3 678 645,55
Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Lęborku	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul. Kard. Wyszyńskiego 3. Zadanie zostało dofinansowane ze środków WFOŚiGW w Gdańsku w ramach konkursu „TermoPomorze”. Przedsięwzięcie termomodernizacyjne obejmowało następujące usprawnienia: wymiana stolarki okiennej, wymiana stolarki drzwiowej, roboty dekarские, docieplenie poddasza użytkowego, docieplenie stropu poddasza nieużytkowego, docieplenie ścian zewnętrznych budynku (elewacji).	2015 – 794 738,00 dofinansowanie WFOŚiGW w Gdańsku – 635 700,00 zł (kwota dofinansowania stanowiła 80% kosztów kwalifikowalnych zadania w podziale na: pożyczkę w wysokości 397 300,00 zł dotację w wysokości 238 400,00 zł)
	Powiat Lęborski rozpoczął termomodernizację budynków użyteczności publicznej na obszarze MOF Lębork w ramach zadania pn. „Ograniczenie zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej”.	projekt w realizacji zdanie nie zostało zakończone
Eliminacja niskiej emisji do powietrza, w tym: sukcesywna wymiana starych systemów grzewczych na	Miasto Lębork umożliwia otrzymanie wsparcia finansowego na wymianę źródeł ciepła. Od 2012 roku dofinansowywane są te działania z budżetu miasta, a od roku 2014 miasto corocznie bierze udział w kolejnych edycjach konkursu WFOŚiGW w Gdańsku „Czyste powietrze Pomorza”. W roku 2015 z dofinansowania z budżetu miasta skorzystało 56 osób, a z dofinansowania WFOŚiGW 19 osób. W roku 2016 z dofinansowania z budżetu miasta skorzystało 90 osób, a z dofinansowania WFOŚiGW 28 osób.	2015 – 112 048,43, w tym: 32 971,55 WFOŚiGW w Gdańsku 79 076,88 budżet miasta

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
proekologiczne oraz OZE, m.in. solary, pompy ciepła, piece gazowe	W roku 2016 łącznie zainstalowano 79 pieców gazowych, 7 szt. kotłów bezrusztowych, 2 piece na biomasę, 1 kolektor słoneczny oraz 1 pompę ciepła.	2016 – 226 027,89, w tym: 79 835,59 WFOŚiGW w Gdańsku 146 192,30 budżet miasta
Stopniowa modernizacja, w tym wymiana starych przyłączy sieci c.o. do miejskiej kotłowni rejonowej KR-1 w Lęborku	MPEC w Lęborku rozbudował i zmodernizował sieć ciepłowniczą w mieście. Inwestycje dotyczyły modernizacji sieci na ul. Kościuszki, remontu sieci na ulicy: E. Plater oraz Warszawskiej oraz wykonania przyłączy na ulicach: Łasaka, Sportowej, AWP, Gierymskiego, Słupskiej, Grunwaldzkiej. Powstało również 7 węzłów, na ulicach: Sportowej, Grunwaldzkiej, Łokietka, Obr. Wybrzeża i Al. Wolności. Zestawiając dane ewidencyjne: a) rok 2015 - liczba nowych podłączeń 15 szt., - łączna długość nowych przyłączy 623,5 mb, - łączna długość sieci preizolowanej 21,7 km, - łączna długość sieci kanałowej 7,0 km, - łączna długość sieci napowietrznej 0,7 km, b) rok 2016 - liczba nowych podłączeń 7 - łączna długość nowych przyłączy 360 mb, - łączna długość sieci preizolowanej 22,9 km, - łączna długość sieci kanałowej 6,2 km, - łączna długość sieci napowietrznej 0,7 km.	
	MPEC w latach 2015-2016 prowadził rozbudowę nowych przyłączy ciepłych.	2015 – 467 521,56 2016 – 765 385,99
	MPEC w latach 2015-2016 prowadził rozbudowę nowych węzłów ciepłych.	2015 – 470 754,74 2016 – 349 829,38
	Nadleśnictwo Lębork jest w trakcie przebudowy c.o. budynku nadleśniczówki przy ul. Sportowej 1 w Lęborku, polegającej na podłączeniu do miejskiej sieci ciepłowniczej. Zakończenie inwestycji planowane jest w roku 2017.	2015-2016 - 30 000,00
Monitoring lokalny ochrony środowiska, w tym badania powietrza atmosferycznego w gminie	Badania powietrza prowadzi WIOŚ. Miasto w roku 2016 przekazało środki dla PPIS na badania laboratoryjne zanieczyszczenia powietrza.	zadanie własne WIOŚ 2015 – 13 242,00 2016 – 6 500,00

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
Pozostałe działania		
Modernizacje infrastruktury ciepłowniczej	Zostało zrealizowane odpylanie kotłów WR-5 nr 3 (multicyklon przelotowy i bateria cyklonów z filtrem tkaninowym) oraz nr 4 (multicyklon przelotowy i bateria cyklonów), co pozwoliło na uzyskanie sprawności odpylania na poziomie 98 % (MPEC Lębork).	2015 – 2 577 637,49 2016 – 499 358,18
Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z komunikacji	Drogi utwardzone (o nawierzchni bitumicznej, z kostki betonowej, kamiennej itp.) w ramach zawartej umowy Miasta z MZGK w Lęborku są zamiatane średnio raz w miesiącu przy użyciu zmiatarek mechanicznych na mokro.	w ramach oczyszczania miasta przez MZGK
Modernizacja budynków mieszkaniowych wielorodzinnych	W latach 2015-2016 Spółdzielnia Mieszkaniowa w Lęborku prowadziła inwestycje związane z: a) dociepleniem elewacji budynków mieszkalnych (w tym budynki przy ul. Wysokiego, Słowackiego, 10 Marca, Gdańskiej, Stamma, Krzywoustego, L. Polskich, I Armii WP, Czołgistów, Armii Krajowej) – w roku 2015 22 budynki, w roku 2016 – 6 budynków. b) wymianą stolarki okiennej.	2015-2016 a) 1 639 476,40 b) 119 666,33
Działalność podmiotów gospodarczych	Zakład Usług Spawalniczych SPAW-MAL W celu zmniejszenia emisji gazów i pyłów dokonano zakupu urządzenia odpylającego do śrutownicy. Obecnie obieg pyłów odbywa się w układzie zamkniętym, a nadmiar pyłów gromadzony jest w szufladzie urządzenia.	2015-2016 - 6 000,00

Źródło: dane ankietowe od jednostek wskazanych w harmonogramie realizacyjnym, sprawozdanie z realizacji budżetu, Urząd Miejski, podmioty gospodarcze, MZGK w Lęborku, Spółdzielnia Mieszkaniowa w Lęborku, MPEC Lębork, Nadleśnictwo Lębork

3.5. HAŁAS

Należy wskazać, że stale rośnie presja związana ze zwiększającym się natężeniem ruchu, gdyż w okresie sprawozdawczym przybyło zarejestrowanych na tym terenie pojazdów.

Remonty i przebudowy ciągów komunikacyjnych mają na celu poprawę stanu nawierzchni, a tym samym zmniejszenie emisji hałasu.

Dopuszczalne poziomy hałasu regulowane są przez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jedn. Dz. U. z 2014 roku, poz. 112) i na tej podstawie samorząd w opracowywanych MPZP może wyznaczać obszary, na których dopuszczalna jest określona emisja hałasu.

Działające na danym terenie podmioty gospodarcze kontrolowane są przez WIOŚ, a w przypadku naruszeń Starosta ma prawo nałożyć na dany podmiot decyzję określającą dopuszczalny poziom hałasu.

Kolejna tabela zawiera wykaz zrealizowanych działań określonych w harmonogramie realizacyjnym POŚ.

Tabela 27. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu minimalizowania uciążliwego hałasu i utrzymania jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
Lokalny transport zbiorowy – wymiana / zakup autobusów i wyposażenia, w tym projekt „Gazela”	Miasto jest na etapie przedrealizacyjnym tego zadania. Jednostka posiada gotową dokumentację projektową. Złożono wniosek o dofinansowanie z EFRR w ramach RPO WP 2014-2020. Planowane koszty na lata 2017-2019 – 27 150 000,00.	działania administracyjne (inwestycja w trakcie)
	Zakład Komunikacji Miejskiej w Lęborku w latach 2015 – 2016 nie podejmował działań dotyczących rozwoju systemu komunikacji zbiorowej. W latach 2015-2016 nie przeprowadzono badań popytu, tak więc nie można określić ilości osób korzystających z komunikacji miejskiej. W wyżej wymienionym okresie nie wytyczono nowych tras. Do roku 2024, jeżeli projekt „Lęborski Węzeł przesiadkowy” uzyska akceptację, planowane są istotne zmiany w funkcjonowaniu komunikacji miejskiej zarówno w zakresie przebiegu linii, budowie nowych linii oraz zakupie nowych pojazdów.	brak działań oprócz bieżącego utrzymania linii i taboru
Pozostałe działania		

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
Zmniejszenie emisji hałasu komunikacyjnego poprzez modernizację dróg	W latach 2015-2016 nie były realizowane remonty dróg krajowych, co wynika z dobrego stanu nawierzchni. GDDKiA w Gdańsku ocenia, że około 82,5 % dróg krajowych jest w pożądanym stanie technicznym, a zaledwie 17,5 % w stanie ostrzegawczym.	brak kosztów
	Do roku 2025 GDDKiA rozpocznie realizację dużej inwestycji drogowej pn. Budowa drogi ekspresowej S6 na odcinku Łębork – Gdynia”. Obecnie kończy się etap koncepcji programowej dla wybranego wariantu drogi – II-A2. GDDKiA posiada dla tego wariantu ostateczną decyzję środowiskową wydaną przez RDOŚ w Gdańsku z dnia 30.05.2014 r.	w ramach środków własnych GDDKiA
	Przebudowa DW nr 214 w m. Łębork na odcinku od skrzyżowania z ul. Kościuszki do skrzyżowania z ul. Kaszubską była prowadzona przez Gminę Łębork na podstawie umowy na użyczenie gruntów zawartej przez ZDW w Gdańsku i Gminę Miasto Łębork.	2 134 180,71
	Drogi gminne – inwestycje Miasta Łębork	
	Utworzenie alternatywnego połączenia DW 214 z DK 6, centrum miasta oraz terenami inwestycyjnymi poprzez przebudowę ulic Kusocińskiego i Mieszka I wraz ze skrzyżowaniem ulic Mieszka I i DW 214. Inwestycja miała usprawnić ruch, poprawić bezpieczeństwo. Inwestycja dofinansowana ze środków RPO Woj. Pomorskiego.	2015 – 6 956 563,38
	Budowa infrastruktury węzła integracyjnego w Łęborku. Inwestycja dofinansowana ze środków RPO Woj. Pomorskiego.	2015 – 103 478,01
	Budowa i modernizacja dróg i ulic, w tym m.in. ulica .Harcerzy – boczna, Błękitna, Słoneczna, Podhalańska, Powstańców Warszawy, Zwarowska – przejazd, Zielona, Orłąt Lwowskich, Buczka boczna (dz. nr 64 do Kossaka), ścieżki rowerowe.	2015 – 4 021 662,87
Zwiększenie dostępności i bezpieczeństwa dojazdu do drogi krajowej Nr 6 w celu podniesienia atrakcyjności terenów przemysłowych w Łęborku poprzez budowę ul. Wileńskiej na terenie Osiedla Łębork-Wschód.	2015 – 3 903 237,43	

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
	<p><u>Modernizacja dróg gminnych</u></p> <p>W roku 2015 przeprowadzono poniższe modernizacje i remonty:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wykonanie utwardzenia z płyt trylinka drogi Drętowo, b) remont i modernizacja nawierzchni ul. Komuny Paryskiej, c) utwardzenie drogi płytami YOMB ul. Kolejarzy, d) modernizacja ulicy Robotniczej, e) odnowa nawierzchni ul. Różyckiego, f) utwardzenie płytami YOMB ul. Drzymały, g) odnowa nawierzchni bitumicznej ul. Przyzaczce, h) remont nawierzchni jezdni ul. Al. Wolności. <p>W roku 2016 przeprowadzono poniższe modernizacje i remonty:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) odbudowa nawierzchni bitumicznej ul. Artylerzystów, b) odbudowa nawierzchni bitum. ul. Spółdzielcza, c) remont nawierzchni bitum. ul. Hibnera, d) odnowa nawierzchni i remont chodnika ul. Wybickiego, e) remont nawierzchni ul. Styki, f) utwardzenie terenu płytami YOMB ul. Staszica, g) wykonanie drogi dojazdowej z płyt YOMB ul. Tczewska, h) odnowa nawierzchni ul. Malczewskiego, i) odnowa nawierzchni bitumicznej parkingu ul. Krzywoustego, j) modernizacja nawierzchni ul. Wyczółkowskiego. 	<p><u>2015</u></p> <ul style="list-style-type: none"> a) 33.882,69 b) 207 737,00 c) 53 365,09 d) 122 764,89 e) 284 931,42 f) 52 824,81 g) 14 472,73 h) 46 795,31 <p><u>2016</u></p> <ul style="list-style-type: none"> a) 53 009,89 b) 105 323,14 c) 20 966,28 d) 172 538,00 e) 21 342,21 f) 29 848,78 g) 46 280,59 h) 7 413,97 i) 28 232,73 j) 95 298,00
Zmniejszenie emisji hałasu komunikacyjnego poprzez spowolnienie ruchu	<p>W roku 2015 wykonano próg spowalniający ul. Mireckiego.</p> <p>W roku 2016 zamontowano progi zwalniające w ul. Komuny Paryskiej, Topolowa, Lubelska, Łasaka, Chłopska, Gliniana, Harcerzy, Robotnicza, Jesionowa, Kasztanowa, Jodłowa, Artylerzystów.</p>	<p>2015 - 5 996,00</p> <p>2016 - 69 987,00</p>
Rozbudowa systemu komunikacji zbiorowej i rowerowej	<p>W ramach budowy infrastruktury węzła integracyjnego w okolicy dworca kolejowego planuje się wybudowanie parkingu, pętli ZKM, postoiu TAXI, parkingu krótkoterminowego „kis & ride”, ścieżek rowerowych oraz parkingu dla rowerów.</p> <p>Obecnie Miasto jest na etapie przyznania dofinansowania na realizację tego zadania, lecz przed podpisaniem umowy o dofinansowanie.</p>	realizacja w kolejnych latach
Zmniejszenie hałasu przemysłowego	<p>Odlewnia SPOMEL S.P.</p> <p>Co 2 lata przeprowadzane są badania na emisję hałasu transgranicznego, co wynika z zapisów pozwolenia zintegrowanego. Nie notuje się przekroczeń emisji hałasu.</p>	w ramach środków własnych

Źródło: na podstawie danych ankietowych ZDW Gdańsk, GDDKiA Gdańsk, ZKM Lębork, Urząd Miejski

3.6. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Zadania mające na celu minimalizację oddziaływania pól elektromagnetycznych na zdrowie człowieka i środowisko opierają się głównie na zapisach planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie aspektów związanych z zagrożeniem powodowanym promieniowaniem elektromagnetycznym.

Ponadto w ramach prowadzonych inwestycji ENERGA oraz podmioty instalujące anteny nadawcze zobowiązani byli przestrzegać przepisy bezpieczeństwa w celu ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

W kolejnej tabeli zawarto działania organizacyjne realizowane w latach 2015-2016, które wynikają z zadań własnych operatora energetycznego, a nie były zapisane w harmonogramie POŚ.

Tabela 28. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym (dodatkowe, poza wymienionymi w harmonogramie POŚ)

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)
Lokalizowanie emitorów pól elektromagnetycznych w nawiązaniu do obszarów zabudowy mieszkaniowej	Energa Operator prowadziła planowe i interwencyjne prace eksploatacyjne polegające na oględzinach sieci, wykonywaniu pomiarów elektrycznych, realizacji zabiegów specjalistycznych w celu ochrony terenów zabudowy mieszkaniowej przed promieniowaniem elektromagnetycznym. Energa-Operator określa obecny stan stacji transformatorowych oraz linii energetycznych jako dobry. Po prowadzonych modernizacjach przeprowadzane są pomiary pól elektromagnetycznych, a ich wyniki przekazywane są do inspekcji ochrony środowiska.
Modernizacje sieci energetycznej	Energa-Operator SA prowadzi bieżącą wymianę transformatorów WN/SN i SN/nn, linii energetycznych 110 kV, GPZ-tów, zmniejszając w ten sposób oddziaływania pól elektromagnetycznych.

Źródło: Energa

3.7. POWAŻNE AWARIE I INNE ZAGROŻENIA

Za kontrolę podmiotów korzystających ze środowiska na terenie miasta odpowiedzialna jest wojewódzka inspekcja ochrony środowiska, która na bieżąco kontroluje sposób wywiązywania się tych podmiotów z zapisów udzielonych pozwoleń. Nie są to kontrole dotyczące tylko zagrożeń związanych z poważnymi awariami, ale z szeroko pojętą ochroną środowiska.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku przeprowadził na terenie miasta łącznie 30 kontroli, w tym 13 kontroli w roku 2015, a 17 w roku 2016. Spośród kontroli w roku 2015, 3 wykazały naruszenia, a spośród tych z roku 2016 – 4 były z naruszeniami.

Podsumowując, dwie kontrole dotyczyły osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej, które prowadziły nielegalny demontaż pojazdów. Stwierdzone naruszenia najczęściej dotyczyły braku uregulowań formalno-prawnych, np. braku decyzji na zbieranie odpadów czy pozwolenia na emisję gazów i pyłów do powietrza. Nie było kontroli,

które związane były z bezpośrednim istotnym oddziaływaniem na środowisko. Podczas kontroli nie stwierdzono przekroczeń emisji substancji do środowiska (ścieki, hałas, powietrze).

Kontrolami zajmuje się także Wydział Prewencji Zespół do Spraw Wykroczeń Komendy Powiatowej Policji w Lęborku. Jak wynika z uzyskanych informacji najwięcej spraw na terenie Lęborka dotyczyło zaśmiecania miejsca publicznego. W 2016 r. prowadzonych było 20 tego typu spraw, a w 2015 r. - 12.

Ze względu na brak zakładów ZZR i ZDR na terenie miasta, istotnym zagrożeniem są natomiast przewozy ciężarowe przez teren jednostki, ze względu na przebiegające przez Lębork ważne ciągi komunikacyjne. Kontrolą samochodów ciężarowych, przewożonych materiałów i stanu technicznego pojazdów zajmuje się Wojewódzka Inspekcja Transportu Drogowego w Gdańsku. W kontekście ochrony środowiska i ochrony mieszkańców przed zagrożeniami chemicznymi WITD może dokonywać kontroli dotyczących jakości paliwa, badania analizatorem spalin, przewozów środków niebezpiecznych, dopuszczalnych poziomów ładowności pojazdów. Kontrole były prowadzone w następujących punktach:

- na drodze krajowej nr 6:
  - w km 228 km + 150 m - kierunek Lębork,
  - w km 280 km + 159 m - kierunek Lębork,
- dworzec PKP, parking przy dworcu, plac dworcowy,
- dworzec PKS,
- ul. Kaszubska, ul. Dworcowa (postój taxi), postój taxi przy ulicy Franciszkańskiej.

W latach 2015-2016 na terenie Lęborka został skontrolowanych 388 pojazdów przewoźników krajowych i 8 zagranicznych, z czego np. 36 kontroli dotyczyło ważeń pojazdów, a 30 przewozów towarów niebezpiecznych. Podsumowując wydano 7 decyzji o nałożeniu kary pieniężnej za naruszenia wynikające z ustawy o transporcie drogowym (46 naruszeń). Odnosząc się do ustawy o przewozie towarów niebezpiecznych wydano jedną decyzję o nałożeniu kary pieniężnej. Podczas kontroli wydano również 88 mandatów.

Działalnością kontrolną zajmuje się również Starosta Lęborski. W roku 2016 przeprowadzono kontrole w zakresie wydanych decyzji i pozwoleń poniższych podmiotów

- Warsztat Motocyklowy Ireneusz Urbowski, ul. Abrahama 7 w Lęborku,
- MEBLOMAR Marcin Babiarz, ul. Krzywoustego 13/15 w Lęborku,
- FHU Marko 2 Janusz Gruszczyński ul. Słupska 18 w Lęborku,
- Auto-Mechanika Ireneusz Jachurski, ul. Gen. Maczka 21 w Lęborku,
- ROBEX Sp. o.o. ul. Kaszubska 28 w Lęborku,
- Wienerberger Ceramika Budowlana Sp. z o.o. ul. Łączna 2 w Lęborku,
- Piekarnia-Ciastkarnia Handel Detaliczny Eugeniusz Głodowski, ul. Krzywoustego 25 w Lęborku,
- P.L.G. Luxprint ul. Armii Krajowej 9 w Lęborku.

Starostwo Powiatowe w Lęborku przeprowadza corocznie kontrole planowe w zakresie wydanych pozwoleń w zakresie gospodarki odpadami oraz gospodarki wodnoprawnej zgodnie z planem pracy Wydziału Ochrony Środowiska.

Kolejna tabela pokazuje w jakim zakresie jednostki realizowały zadania dotyczące ochrony przed zagrożeniami.

Tabela 29. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu eliminacji ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienia bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego (dodatkowe, poza wymienionymi w harmonogramie POŚ)

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
Współpraca z powiatem w ramach realizacji planów zarządzania kryzysowego	W okresie sprawozdawczym nie było potrzeby podejmowania działań. W przypadku wystąpienia takiego zagrożenia powołuje się Gminny Punkt Zarządzania Kryzysowego, który podejmuje akcję z Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego. Plan kryzysowy jest także tworzony przez komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego. Plan jest zaktualizowany co dwa lata i przesyłany do akceptacji Staroście.	działania administracyjne
Dofinansowanie jednostek straży pożarnej	Doposażenie w sprzęt ratownictwa technicznego OSP Łębork, w tym np. zakup kompletu aparatu powietrznego, zakup pozostałego sprzętu, utrzymanie jednostki.	2015 – 95 130,00 2016 – 175 480,00

Źródło: na podstawie danych ankietowych zebranych od jednostek wskazanych w harmonogramie realizacyjnym, Urząd Miejski

3.8. GOSPODARKA ODPADAMI

Kolejna tabela zawiera wykaz wydatków ponoszonych w okresie sprawozdawczym na cele zaplanowane w Programie ochrony środowiska związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

Tabela 30. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu ograniczenia zrzutu nieczystości do środowiska naturalnego (gospodarka odpadami)

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
Rozbudowa systemu segregacji odpadów w rejonie miasta Łęborka, w tym instalacji PSZOK	Miasto uczestniczy w prowadzeniu PSZOK w Zakładzie Zagospodarowania Odpadów „Czysta Błękitna Kraina” w Czarnówku.	2015 – 30 000,00 2016 – 40 000,00
	Aktualnie Gmina jest na etapie przedrealizacyjnym budowy własnego PSZOK. Jednostka posiada dokumentację projektową oraz otrzymała dofinansowanie z EFRR w ramach RPO WP 2014-2020. W roku 2016 wykonano kartę informacyjną dla tego przedsięwzięcia.	w trakcie planowana realizacja w roku 2018 2016 – 3 690,00
Wdrażanie nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi w gminie	Wydatki związane z wdrażaniem nowego systemu związane były z zakupem oprogramowania, odbyciem szkoleń czy też prowadzeniem konsultacji.	2015 – 4 435,38
	Zakup terminalu inwentaryzacyjnego do znakowania pojemników na odpady wraz z zakupem licencji nowego systemu informatycznego.	2015 - 6 765,00

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
	Zakup oprogramowania do celów gospodarki odpadami.	2016 – 28 044,00
Utrzymanie czystości i porządku w gminie, w tym zakup koszy i likwidacja dzikich wysypisk	Rozstawienie na terenie miasta 63 sztuk żółtych pojemników na selekty otrzymanych w ramach umowy użyczenia z ZZO w Czarnówku.	2015 – 26 208,54 2016 – 23 689,80
	Zakup 50 żółtych pojemników 1100 l na odpady selektywnie zebrane.	2015 – 26 752,50
	Zakup 5 pojemników Minileader 1,5 m ³ na odpady selektywnie zebrane.	2016 – 8 302,50
	Zakup 253 pojemników do selektywnej zbiórki odpadów na terenach zamieszkałych i niezamieszkałych.	2016 – 123 399,75
	Odbiór i wywóz odpadów komunalnych od mieszkańców.	2015 – 2 841 896,89 2016 – 3 451 836,82
	Odbiór przeterminowanych leków.	2015 – 7 432,14 2016 – 7 265,37
	Zakup koszy ulicznych i koszy na psie odchody. Bieżące remonty koszy ulicznych. Zakup torebek na psie odchody.	2015 – 13 173,30 2016 – 15 332,57 (kosze)
		2015 – 1 170,96 2016 – 1 156,20 2015 – 693,72 (torebki)
Dofinansowanie usuwania wyrobów azbestowych w gminie zgodnie z programem	Corocznie Miasto Lębork podchodzi do działań związanych z demontażem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest. Usuwanie azbestu prowadzone jest we wsparciu środków WFOŚiGW w Gdańsku, w ramach konkursu pn. „Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu województwa pomorskiego” (edycja 2015 i 2016). W roku 2015 usunięto 13,62 Mg azbestu (co daje 1 122,04 m ²). W roku 2015 działania prowadzone były na ulicach: 9 Maja, Ignacego Domeyki, Glinianej, Bartosza Głowackiego, Jesionowej, Klonowej, Kolonia, Legionów Polskich. W roku 2015 mieszkańcy nie ponosili żadnych kosztów demontażu azbestu, 85 % kosztów finansowanych było ze środków WFOŚiGW w Gdańsku, a 15 % ze środków Miasta. W roku 2016 usunięto 12,83 Mg azbestu (co daje 1 054,00 m ²). W roku 2016 działania prowadzone były na ulicach: Czołgistów, Akacyjowej, kolonia, jesionowej, Hutniczej. W roku 2016 mieszkańcy także nie ponosili żadnych kosztów demontażu azbestu, 85 % kosztów finansowanych było ze środków WFOŚiGW w Gdańsku, a 15 % ze środków Miasta.	2015 – 8 771,33 w tym dotacja WFOŚiGW w Gdańsku – 7 434,00 2016 - 8 313,84 w tym dotacja WFOŚiGW w Gdańsku – 6 913,09
Pozostałe działania		

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
Działalność podmiotów gospodarczych, zmiany technologiczne	Zakład Usług Spawalniczo-Lakierniczych SPAW-MAL Zmniejszenie odpadowości poprzez wprowadzenie materiału podstawowego (blachy) w produkcji ciętego na wymiar. Oszczędność roczna to około 50 ton materiałów hutniczych (ok. 95 tys. zł).	w ramach środków własnych
Rozbudowa systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w ramach regionalnej instalacji	W roku 2016 ZZO Czysta Błękitna Kraina Sp. z o.o. w Czarnówku ogłosiła przetarg na rozbudowę kompostowni, a następnie złożyła wniosek o pozwolenie na budowę. Miasto uczestniczy finansowo w rozbudowie regionalnej instalacji jak udziałowiec.	2016 – 1 500,00

Źródło: na podstawie danych ankietowych zebranych od jednostek wskazanych w harmonogramie realizacyjnym, Urząd Miejski, podmioty gospodarcze, ZZO Czysta Błękitna Kraina

3.9. EDUKACJA EKOLOGICZNA I ZARZĄDZANIE STRATEGICZNE

W okresie sprawozdawczym na terenie miasta edukacja ekologiczna prowadzona była przez samorząd gminny, powiatowy, ale także przez placówki oświatowe i inne instytucje. W kolejnej tabeli zebrano najważniejsze działania edukacyjno-organizacyjne podejmowane w latach 2015-2016.

Tabela 31. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu kształtowania prośrodowiskowych postaw wśród mieszkańców miasta Lęborka oraz pobudzania odpowiedzialności mieszkańców za stan środowiska przyrodniczego miasta i podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców miasta

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
Opracowania proekologiczne, w tym programy, plany, projekty, ekspertyzy, raporty, opinie specjalistyczne	Opracowanie Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Lębork. Podpisanie umowy na dofinansowanie projektu w ramach PO liŚ nastąpiło jeszcze w roku 2014. Sporządzenie dokumentacji w roku 2015, a zakończenie rozliczenia w roku 2016. Dofinansowanie z NFOŚiGW wyniosło 32 933,25 zł.	2016 - 38 745,00
	W latach 2015-2016 prowadzono prace nad aktualizacją Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lęborka.	działania administracyjne

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
	W roku 2016 zarezerwowano środki finansowe na wykonanie w roku 2017 Raportu z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla miasta Lęborka na lata 2013-2016” za lata 2015 – 2016 oraz kolejnej Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Lęborka na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021-2024.	działania administracyjne
	W okresie sprawozdawczym zostały przyjęte uchwałą Rady Miejskiej poniższe MPZP, które zawierały w sobie zapisy dot. ochrony powietrza, zieleni: <ul style="list-style-type: none"> - Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie ulic Buczka i Kossaka w Lęborku w zakresie obejmującym oznaczone tam tereny elementarne 2.MN.11, KD.D.06, KD.D.07 i fragment terenu elementarnego 2.UG.12 (uch. nr XVII-230/2016 RM w Lęborku z dn. 31.03.2016 r.), - Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego osiedla „Lębork – Wschód” w Lęborku w zakresie obejmującym oznaczone tam tereny elementarne 4.MN.13, 4.UG.07, KD.D.10 (uch. nr XXII-334/2016 RM w Lęborku z dn. 15.12.2016 r.). 	2015 12 423,00 2016 2 337,00 12 669,00
	W roku 2016 zlecono wykonanie ekspertyzy w procesie wydawania opinii dotyczącej raportu oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia polegającego na budowie stacji demontażu pojazdów.	2016 – 2 767,50

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
	<p>Wśród wybranych dokumentacji specjalistycznych poprzedzających realizację inwestycji proekologicznych, opracowywanych w latach 2015-2016 wyróżnia się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w roku 2015: <ul style="list-style-type: none"> a) Wniosek o dotację „białe certyfikaty” na termomodernizację przedszkoli i 5 obiektów użyteczności publicznej. b) Koncepcja ścieżki rowerowej ul. Słupska – I Armii W.P. c) Wstępna koncepcja zagospodarowania Parku Chrobrego. d) Analiza wykonalności budowy elektrowni fotowoltaicznej. e) Koncepcja zagospodarowania terenu przy murach przy ul. Przymurnej. f) Dokumentacja projektowa zagospodarowania wód opadowych przy ul. Targowej. g) Projekty termomodernizacji budynków socjalnych przy ul. Bema i ul. Gdańskiej. - w roku 2016: <ul style="list-style-type: none"> a) Audyt energetyczny dla gminnych jednostek organizacyjnych pod kątem montażu instalacji fotowoltaicznych. b) Koncepcja techniczno-ekonomiczna budowy baterii ogniw fotowoltaicznych. c) Koncepcja budowy PSZOK przy ul. Żeromskiego. d) Koncepcja termomodernizacji budynków przy ul. Bema. e) Dokumenty aplikacyjne dot. projektu „Więcej drzew i krzewów – zielony Łębork”. f) Koncepcja termomodernizacji budynków socjalnych przy ul. Gdańskiej. 	<p>2015</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 20 910,00 b) 3 075,00 c) 17 835,00 d) 4 920,00 e) 8 979,00 f) 4 920,00 g) 27 060,00 <p>2016</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 13 431,60 b) 14 760,00 c) 11 685,00 d) 13 530,00 e) 23 985,00 f) 19 065,00
Działania i akcje proekologiczne w gminie, edukacja ekologiczna mieszkańców	Działania Urzędu Miejskiego	
	<p>Informowanie mieszkańców o korzyściach wynikających ze zmiany ogrzewania na bardziej ekologiczne (prasa, strona internetowa) i zachęcanie do skorzystania z możliwości dofinansowania w ramach konkursu „Czyste powietrze Pomorza” oraz dofinansowania z budżetu miasta. Informacje publikowane na stronie www.lebork.pl, na stronie Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami www.ekolebork.pl oraz w Biuletynie Urzędu Miejskiego w Łęborku. Obserwuje się wzrost ilości wpływających do gminy wniosków, wzrost zainteresowania mieszkańców modernizacją źródeł energii cieplnej.</p>	<p>zadanie ciągłe, administracyjne</p> <p>roczne utrzymanie domeny ekolebork – 92,25</p>
	<p>Uczestnictwo w akcji ekologicznej Fundacji ekologicznej ARKA pn. „Listy dla Ziemi” skierowanej do szkół i przedszkoli (tematyka akcji: możliwość ograniczenia odpadów opakowaniowych oraz promocja postaw ekokonsumenckich).</p>	<p>2015 wsparcie NFOŚiGW, WFOŚiGW w Katowicach</p>
<p>Organizacja konkursu dla szkół i przedszkoli o tematyce związanej z gospodarką odpadami pn. „Jestem eko, czyli jak mogę ograniczyć powstawanie śmieci w swoim najbliższym otoczeniu”.</p>	<p>2015 – 640,86</p>	

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
	Wydanie plakatu umieszczanego w miejscach selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie całego miasta podnoszącego świadomość mieszkańców odnośnie prawidłowej segregacji odpadów.	2015 – 1 057,80
	Kampania edukacyjno-informacyjna dotycząca wdrażania systemu segregacji odpadów.	2015 – 71 720,38
	Wydruk ulotek i informatorów związanych z wdrażaniem nowego systemu gospodarki odpadami.	2015 - 3 572,05
	Udział w projekcie organizacji Re:miasto pn. „Wszystko, co chcielibyście wiedzieć o odpadach w Waszej gminie. Akcja edukacyjna dla mieszkańców Północnego Regionu Gospodarki Odpadami”. Celem projektu było wsparcie merytoryczne oraz rzeczowe działań w zakresie edukacji odpadowej mieszkańców, prowadzonych przez gminy regionu (dotacja WFOŚiGW w Gdańsku).	2015 działanie administracyjne
	Organizacja stoiska edukacyjnego, w ramach, którego mieszkańcy mieli możliwość sprawdzenia, czy prawidłowo segregują swoje odpady.	2015 działanie administracyjne
	Spotkanie informacyjne dla administratorów nieruchomości zorganizowane w ramach podsumowania funkcjonowania systemu gospodarowania odpadów, na którym administratorzy mieli możliwość zgłaszania uwag odnośnie działania obowiązującego systemu.	2015 działanie administracyjne
	Dofinansowanie działań edukacyjnych o charakterze ekologicznym Młodzieżowego Domu Kultury w Lęborku.	2015 – 6 003,88 2016 – 6 146,00
	Zorganizowanie konkursu plastycznego we współpracy z PGNiG Obrót Detaliczny pn. „Czysta energia – czysty Lębork” opierającego się na pokazaniu korzyści ze zmiany systemu ogrzewania.	2016 – 500,00
	Zorganizowanie w ramach Spotkań z Pasją w Miejskiej Bibliotece Publicznej spotkania pn. Bądź EKO, czyli dlaczego warto segregować swoje śmieci i jak prawidłowo to robić?	2016 działanie administracyjne
	Zorganizowanie w Miejskiej Bibliotece, w ramach Ferii z biblioteką, spotkania, na którym dzieci miały możliwość sprawdzenia swojej wiedzy na temat prawidłowej segregacji śmieci.	2016 działanie administracyjne
	Zorganizowanie spektaklu ekologicznego pn. Elektromisja skierowanego do dzieci.	2016 – 5 400,00
	Miasto corocznie uzupełnia materiały edukacyjne o publikacje proekologiczne, podręczniki, plakaty, ulotki.	2015 – 6 226,28 2016 – 1 016,20
Działania różnych podmiotów		
	Lokalna Organizacja Turystyczna „Ziemia Lęborska” wspólnie z PTTK Lębork jest organizatorem wielu imprez turystycznych (rajdy, zloty), podczas których poruszana jest tematyka ochrony środowiska. W latach 2015-2016 było to około 20 imprez (działania były finansowane częściowo od sponsorów CSiR Lębork, Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe.	2015-2016 5 000,00
	Lokalna Organizacja Turystyczna „Ziemia Lęborska” jest organizatorem również innych akcji ekologicznych: a) coroczne czyszczenie rzeki Łeby pod nazwą „Błękit rzeki dobrem krainy” (grand Starostwo	corocznie: a) 2 500,00 b) 1 400,00

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
	Powiatowe w Łęborgu), b) Powitanie wiosny, c) Dzień bez samochodu.	c) 1 000,00
	Młodzieżowy Dom Kultury w Łęborgu Corocznie oprowadzone poniższe akcje proekologiczne: a) konkurs plastyczny z okazji Światowego Dnia Ziemi pt. „Działaj kulturalnie, myśl globalnie, segreguj lokalnie, b) działania ekologiczne w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Ochrony Środowiska, c) letni eko-plener malarski pt. „Zielony Łęborg”, d) zimowy eko-plener malarski pt. „Wiejskie i miejskie klimaty”, e) konkurs z surowców wtórnych i naturalnych na ozdobę świąteczną „Eko-święta”.	2015 a) 1 000,01 b) 1 000,00 c) 1 501,12 d) 1 526,44 e) 971,49 2016 a) 1 066,62 b) 1 105,15 c) 1 496,66 d) 1 490,01 e) 841,55
	Organizacja akcji Powitanie Wiosny - rajd rowerowy i pieszy, konkurs na marzannę (realizował CSiR w Łęborgu).	2015 – 975,00 2016 – 956,00
	Organizacja akcji Dzień bez Samochodu – rajd pieszy i rowerowy, plakaty, akcja informacyjna (realizował CSiR w Łęborgu).	2015 – 366,17 2016 – 492,00
	Organizacja akcji Jesienny rajd Pieszy o Liść Dębu (realizował CSiR w Łęborgu).	2015 – 562,19 2016 – 540,00
	Organizacja akcji Pieszy Rajd Poznaj Piękno Ziemi Łęborskiej (realizował CSiR w Łęborgu).	2016 – 500,00
	Nadleśnictwo Łęborg W granicach miasta funkcjonuje ośrodek edukacji leśnej „Uroczysko Drętowo”, łączący zadania edukacyjne i rekreacyjne. Na bieżąco z ośrodka korzystają mieszkańcy miasta, dzieci i młodzież z placówek edukacyjnych.	w ramach środków własnych
	ZZO Czarnówko ZZO funduje nagrody finansowe i rzeczowe dla szkół, dofinansowuje konkursy ekologiczne, organizuje poczęstunek dla dzieci z terenu miasta, które odwiedzają siedzibę ZZO, dofinansowuje festyny ekologiczne, organizuje konkurs ekologiczny na zbiórkę surowców w placówkach oświatowych. ZZO w roku 2015 wybudowało ścieżkę ekologiczną na terenie zakładu.	w ramach środków własnych ścieżka 2015 – 80 000,00
	Działania placówek oświatowych	
	Przedszkole nr 5 w Łęborgu Przedszkole jest organizatorem corocznego międzyprzedszkolnego konkursu ekologicznego z okazji Dnia Ziemi (pn. „Materiały wtórne”). Wówczas realizowano także: program artystyczny o charakterze	w ramach środków własnych

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
	<p>ekologicznym, wykonanie pojazdu kosmicznego z materiałów wtórnych, zabawek z materiałów wtórnych „Bawimy się bez zabawek”.</p> <p>Przedszkole uczestniczyło również w:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ogólnopolskim programie: „Kubusiowi Przyjaciele Natury” - zachęcającego do prawidłowego, zdrowego odżywiania się oraz dbania o przyrodę, - zajęciach edukacyjnych „Mamo, Tato wolę wodę”, których celem było uświadomienie roli wody w życiu człowieka, jej braku i umiejętności jej wykorzystania. <p>W cyklu spotkania z ciekawymi ludźmi odbyły się spotkania z pszczelarzem.</p> <p>Placówka brała również udział w akcjach cyklicznych jak: zbieranie nakrętek, zbieranie zużytych baterii, zbieranie zużytych telefonów.</p>	
	<p>Przedszkole nr 6 w Lęborku</p> <p>Jednostka organizuje liczne zajęcia, wycieczki i patrole ekologiczne, konkursy o tematyce ekologicznej, zbierane są również plastikowe nakrętki pomagając w ten sposób chorym dzieciom.</p> <p>Przedszkole bierze udział w projektach i programach edukacyjnych m.in.: „Kubusiowi Przyjaciele Natury”, „Czyste powietrze wokół nas”. W listopadzie 2016 r. rozpoczęto akcję zimowego dokarmiania ptaków. Przedszkole uczestniczy w zbiórce surowców wtórnych, akcji Światowy Dzień Wody, Dzień Ziemi.</p>	<p>w ramach środków własnych</p>
	<p>Przedszkole nr 9 w Lęborku</p> <p>Przedszkole brało udział w przedstawieniu „Piękna nasza Polska cała”, „Pieśń lasu” Teatr „Tęcza” ze Słupska. W jednostce realizowany jest Programu Edukacji Antytytoniowej pt. „Czyste powietrze wokół nas”. Organizowane było spotkanie z pszczelarzem, a także akcje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powitanie pierwszego dnia wiosny – wiosenny korowód, organizacja przedstawienia „Wiosenna opowieść”, - z okazji Dnia Ziemi: sprzątanie najbliższego otoczenia przedszkola, segregacja śmieci, prezentacja multimedialna „Jak wykorzystywać surowce wtórne”. <p>Przedszkole brało udział w kampanii „Jem jabłka” w ramach współpracy z Agencją Rynku Rolnego, a także w dniach otwartych funduszy europejskich - udział w spektaklu „Moja Planeta”, w spektaklu ekologicznym „Elektromisja”.</p> <p>Placówka organizowała również wycieczkę do Leśnic - spacer leśną ścieżką edukacyjną. Udział w lekcji przyrodniczej zorganizowanej przez Nadleśnictwo Lębork, wycieczki do parku - obserwacja przyrody w różnych porach roku, wycieczka do Parku Edukacyjnego Zoo – Egzotyczne, wycieczka do Parku Rekreacyjno-Edukacyjnego Sea Park Sarbsk. Udział w Dniach Przyjaciół Lasu 2015.</p> <p>Udział w konkursie plastycznym „Jestem eko, czyli w jaki sposób ograniczyć powstawanie śmieci w najbliższym otoczeniu oraz w konkursie „Pojazd kosmiczny” z wykorzystaniem materiałów recyklingu, „Oddychamy zdrowo”, konkursie plastycznym zorganizowanym przez NOT Lębork „Czysta energia-czysty Lębork”. Udział w akcji ekologicznej „Listy do ziemi” oraz w akcji „Drzewko za makulaturę”. Sadzenie drzew na terenie ogrodu przedszkolnego, a także w obchodach Światowego Dnia Wody.</p>	<p>w ramach środków własnych</p>

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
	I Liceum Ogólnokształcące w Lęborku Placówka bierze udział w akcji Sprzątanie Świata. Od lat prowadzona jest bieżąca współpraca z Urzędem Morskim, Obwodem ochrony Wybrzeża w Lubiawie. Liceum sprząta ok. 5 km plaży w Stilo, prowadzi nasadzenia trawy morskiej. Jednostka prowadzi wykłady dot. ochrony Morza Bałtyckiego i wydm w ramach projektu Dekalog plażowicza. W roku 2015 realizowany był projekt „Wydmy ekosystem niestabilny”. Uczniowie brali udział w konkursie pn. „Wojewódzki Turniej Ekologiczny”, „Olimpiada Wiedzy Ekologicznej”.	w ramach środków własnych
Pozostałe działania		
Podejmowaniem współpracy w zakresie edukacji ekologicznej	Miasto podpisało porozumienie o współpracy z PGNiG Obrót Detaliczny Sp. z o.o. na rzecz poprawy jakości powietrza atmosferycznego w Lęborku.	2016 działanie administracyjne
	Miasto przystąpiło do ogólnopolskiej akcji Fundacji ekologicznej ARKA w tematyce niskiej emisji.	2016 działanie administracyjne

Źródło: na podstawie danych ankietowych zebranych od jednostek wskazanych w harmonogramie realizacyjnym, Urząd, Miejski, placówki oświatowe, ZZO Czysta Błękitna Kraina, Nadleśnictwo Lębork, CSiR w Lęborku, Młodzieżowy Dom Kultury w Lęborku, Lokalna Organizacja Turystyczna „Ziemia Lęborska”

3.10. RACJONALIZACJA ZUŻYCIA SUROWCÓW, ENERGII

W kolejnej tabeli zawarto zestawienie danych dotyczących realizacji celu Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych.

Tabela 32. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu racjonalizacji zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
Stopniowa wymiana ulicznych lamp oświetleniowych na bardziej proekologiczne i energooszczędne, m.in. w ramach projektu „Sowa”	Budowa i modernizacja oświetlenia.	2016 – 91 354,23
Działania pozostałe		

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2015-2016 (omówienie)	Poniesione koszty (zł)
Działalność podmiotów gospodarczych	<p>Farm Frites Poland Firma realizowała 4 długoterminowe cele środowiskowe do 2020 ustalone jeszcze w 2012 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obniżenie jednostkowego zużycia energii o 5 %, - obniżenie jednostkowego zużycia wody o 10 %, - zwiększenie udziału energii odnawialnej w całkowitej strukturze zużycia do 10 %, - poddanie recyklingowi 100 % odpadów poprodukcyjnych. <p>W porównaniu do roku bazowego, w roku 2016 zmniejszono jednostkowe zużycie energii o ponad 12,5 % w porównaniu do roku bazowego. W roku 2016 fabryka przekazała do recyklingu 99,5 1% wszystkich odpadów poprodukcyjnych. Na terenie fabryki działa instalacja beztlenowa, która podczyszcza płynne ścieki poprodukcyjne produkując biogaz, z którego uzyskiwany jest metan, który następnie jest spalany w jednostce kogeneracyjnej wytwarzającej „zieloną energię elektryczną” oraz ciepło w tym samym czasie. Była to kombinacja zmian technologicznych oraz usprawnień technicznych. We wrześniu 2016 roku zainstalowano osadnik lamelowy do podczyszczenia wód myjących ziemniaki. Koszt instalacji 200 tys. zł. Ta inwestycja to jest 1-szy etap dużego projektu mającego na celu podczyszczenie wód procesowych do standardu wody pitnej. Dzięki tej instalacji zmniejszy się ilość energii potrzebnej do napowietrzania osadów o 10-15 % miesięcznie.</p>	w ramach środków własnych
	<p>Zakład Usług Spawalniczych SPAW-MAL</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Zakład prowadził działania mające na celu poprawę efektywności energetycznej poprzez zastosowanie baterii kondensatorów mocy biernej. b) Działania racjonalizujące zużycie surowców i energii były prowadzone poprzez zmianę technologii malowania, rezygnację z malowania piecowego, zlikwidowano energochłonne suszarki, a zastosowano wydajne pompy malarskie. c) Zlikwidowano energochłonne spawarki transformatorowe i zastąpiono je konwertorowymi o mniejszej mocy. 	2015-2016 a) 15 000,00 b) 19 000,00 c) 25 000,00

Źródło: na podstawie danych ankietowych zebranych od jednostek wskazanych w harmonogramie realizacyjnym, Urząd Miejski, podmioty gospodarcze

4. OCENA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Opracowany w roku 2013 Program ochrony środowiska zakłada zarządzanie środowiskiem oraz monitoring wdrażania ustaleń i kierunków wyznaczonych w ww. dokumencie na terenie Miasta Lęborka.

Jednym z założeń monitoringu wdrażania dokumentu jest raportowanie stanu jego realizacji w cyklu dwuletnim (analiza porównawcza stanu wyjściowego i obecnego). Przedstawienie opracowania raportowego w tym zakresie odbywa się przed Radą Miejską.

W kolejnych rozdziałach zostanie przedstawiona kompleksowa analiza wskaźnikowa realizacji założeń programu ochrony środowiska w podziale na wskaźniki presji, stanu środowiska oraz reakcji.

W dalszej kolejności dokonana zostanie analiza finansowa realizacji programu ochrony środowiska biorąc pod uwagę koszty własne Miasta Lębork oraz wydatki innych podmiotów i instytucji.

4.1. ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Podstawą właściwej oceny realizacji Programu jest dobry system sprawozdawczości, oparty na wskaźnikach (miernikach) stanu środowiska i zmiany presji na środowisko (emisja z instalacji). Wskaźniki monitorowania projektowanych przedsięwzięć powinny być realne, trafnie dobrane, mierzalne – umożliwiające wiarygodne i dostępne porównania. Analiza przeprowadzona w poprzednich rozdziałach (2.1 – 2.8) ma za zadanie bezpośrednio monitorowanie rozwoju stanu infrastruktury, stanu środowiska, emisji z instalacji i podjętych działań organizacyjnych (rozdziały 3.1 – 3.10), co pośrednio wskazuje na realizację wskazanych w Programie ochrony środowiska celów ekologicznych.

Niniejszy Raport uwzględnił zaproponowane wskaźniki ujęte w Programie ochrony środowiska, tak aby dokonać oceny zmian zachodzących w środowisku i zapewnić spójność Raportu z Programem. W kolejnej tabeli zawarto dane z roku bazowego, 2014 oraz z lat 2015-2016. Niniejszy raport z ostatnim raportem z dotąd obowiązującego POŚ.

Zbiór wskaźników może być z czasem ograniczony lub rozszerzony, w zależności od potrzeb wynikających z analizy rzeczywistej sytuacji na terenie jednostki. Ważne jest jednak, aby modyfikacje w zakresie wskaźników nie były zbyt duże, ponieważ trudno będzie porównywać poszczególne raporty między sobą.

Oceny sporządzonej w Raporcie dokonano na podstawie wskaźników przyjętych w POŚ dla Miasta oraz weryfikacji działań podejmowanych przez instytucje działające na terenie jednostki i podmioty gospodarcze, spółki. Ocena wdrożenia przyjętych w POŚ celów jest utrudniona z uwagi na brak niektórych danych, informacji i wskaźników wynikających m.in. z braku badań monitoringowych WIOŚ corocznie w tych samych punktach. Wiele wskaźników jakości środowiska nie jest monitorowanych co roku, tylko w odstępach 3-letnich i z tego też wynika częściowy brak danych i niemożność precyzyjnego określenia zmian w okresie sprawozdawczym.

Zaprezentowana metoda wskaźnikowa przedstawia związki przyczynowo-skutkowe zachodzące pomiędzy oddziaływaniem człowieka na środowisko, jakością poszczególnych komponentów środowiska i podejmowaniem działań zaradczych, naprawczych mających na celu poprawę istniejącej sytuacji. Stąd wskaźniki podzielono na wskaźniki presji, stanu oraz reakcji.

Tabela 33. Wskaźniki monitorowania stopnia realizacji POŚ i efektów działań proekologicznych

Priorytet środowiskowy	MIERNIK	Źródło	Wartość w poszczególnych latach				Tendencja zmian
			2013	2014	2015	2016	
POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	Poziom zanieczyszczenia powietrza według oceny rocznej	WIOŚ	SO ₂ - A NO ₂ - A PM 10 - C PM 2,5 - A C ₆ H ₆ - C CO - A Pb - A As - A Cd - A Ni - A B/a/P - C O ₃ - A (D2)	SO ₂ - A NO ₂ - A PM10 - C PM2,5 - A (C1) C ₆ H ₆ - A CO - A Pb - A As - A Cd - A Ni - A B(a)P - C O ₃ - A (D2)	SO ₂ - A NO ₂ - A PM10 - C PM2,5 - A (C1) C ₆ H ₆ - A CO - A Pb - A As - A Cd - A Ni - A B(a)P - C O ₃ - A (D2)	SO ₂ - A NO ₂ - A PM10 - C PM2,5 - A C ₆ H ₆ - A CO - A Pb - A As - A Cd - A Ni - A B(a)P - C O ₃ - A (D2)	bez zmian, utrzymująca się zła jakość w skali strefy pomorskiej
HAŁAS PROMIENIOWANIE ELEKTRO- MAGNETYCZNE ZASOBY WODNE	Klasa jakości wód powierzchniowych (rz. Okalica) 1. ocena elementów fizykochemicznych 2. ocena elementów biologicznych 3. ocena stanu ekologicznego 4. ocena elementów hydromorfologicznych	WIOŚ	w roku 2013 1) klasa II 2) klasa II 3) dobry i powyżej dobrego 4) klasa II	brak badań na terenie JCWP	brak badań	brak opublikowanych wyników PMS	brak możliwości oceny
ŚRODOWISKO GLEBOWE	Długość sieci wodociągowej	Urząd Miasta	136 km	140,9 km	145,1	148,4	pozytywna
	Długość sieci kanalizacyjnej (łącznie: sanitarna, ogólnospławna, przyłącza)	Urząd Miasta	84,2 km	85,8 km	89,4	94,1	pozytywna
	Stosunek długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej	GUS	0,6	0,6	0,8	0,8	pozytywna
	Liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej	Urząd Miejski MPWiK	34 892	34 161	33 967	33 748	ludności ubywa, zmiany demograficzne
	Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej	Urząd Miejski MPWiK	33 283	33 758	33 567	33 350	ludności ubywa, zmiany demograficzne
Woda dostarczana gospodarstwom domowym	GUS	1 126,4 dam ³	1 323,6 dam ³	1 186,2 dam ³	1 207,1 dam ³	trend zmienny	

Priorytet środowiskowy	MIERNIK	Źródło	Wartość w poszczególnych latach				Tendencja zmian
			2013	2014	2015	2016	
	Liczba czynnych eksploatacji złóż surowców mineralnych	PIG	3	2	2	2	pozytywna
ZASOBY PRZYRODNICZE	Lesistość	GUS	17,6	17,6	17,7	19,0	pozytywna
	Liczba pomników przyrody	Urząd Miejski	20	20	20	20	bez zmian
	Liczba obszarów Natura 2000 w granicach administracyjnych miasta	serwis natura2000.org .pl	0	0	0	0	bez zmian
EDUKACJA EKOLOGICZNA	Rodzaj prowadzonych działań edukacyjnych organizowanych przez miasto	Urząd Miejski	różne akcje prośrodowiskowe, zajęcia terenowe, warsztaty, konkursy	różne akcje prośrodowiskowe, zajęcia terenowe, warsztaty, konkursy	różne akcje prośrodowiskowe, zajęcia terenowe, warsztaty, konkursy, wycieczki	różne akcje prośrodowiskowe, zajęcia terenowe, warsztaty, konkursy, wycieczki	pozytywna

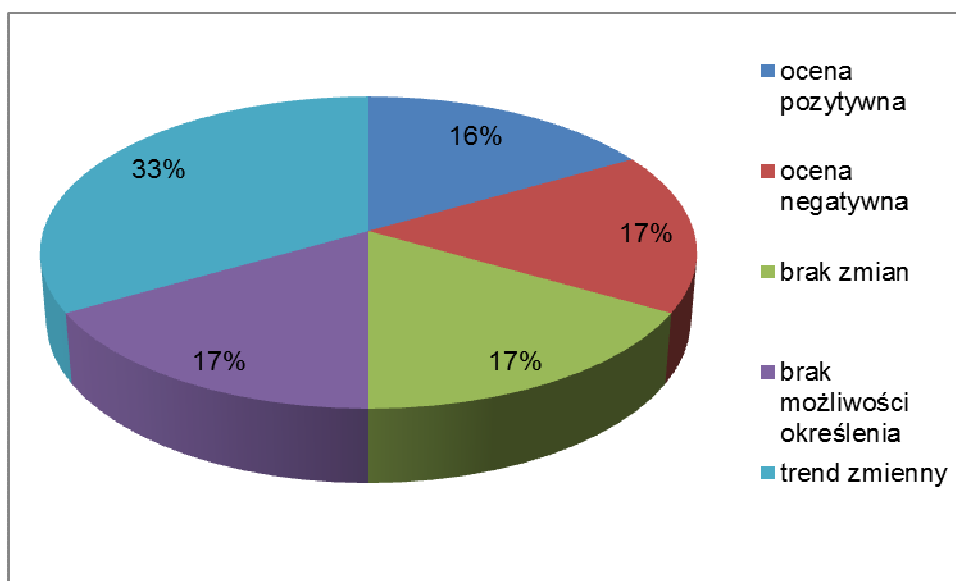
Źródło: Urząd Miejski, WIOŚ, GUS, PIG, MPWiK Lębork

W programie ochrony środowiska dla miasta Lęborka zaproponowano łącznie 12 wskaźników, z czego 2 to wskaźniki presji na środowisko, 6 to wskaźniki stanu środowiska i 4 to wskaźniki reakcji.

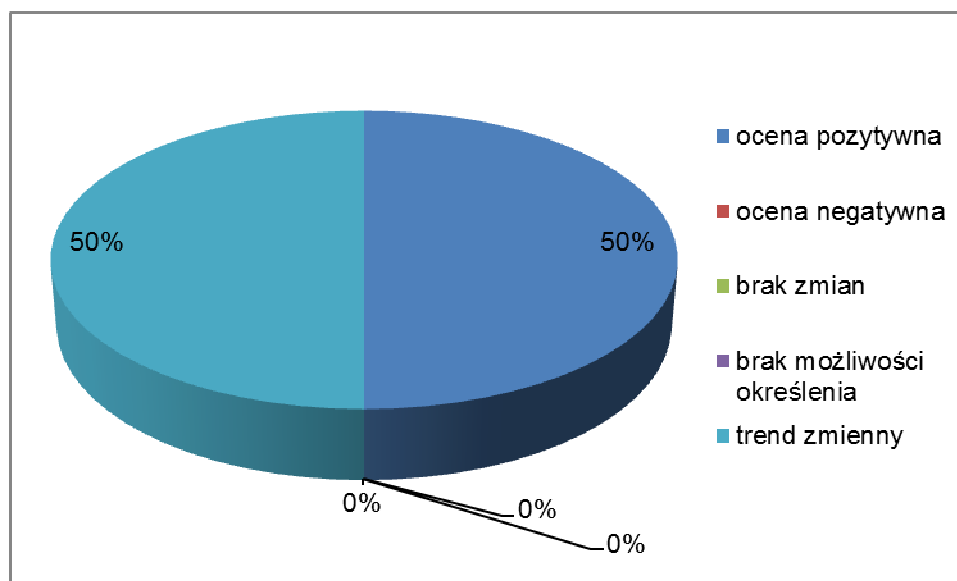
Tabela 34. Podsumowanie analizy wskaźnikowej

rodzaj wskaźnika	ocena pozytywna	ocena negatywna	brak zmian	brak możliwości określenia	trend zmienny	ogółem
wskaźniki presji	1	0	0	0	1	2
wskaźniki stanu	1	1	1	1	2	6
wskaźniki reakcji	4	0	0	0	0	4
Razem	6	1	1	1	3	12

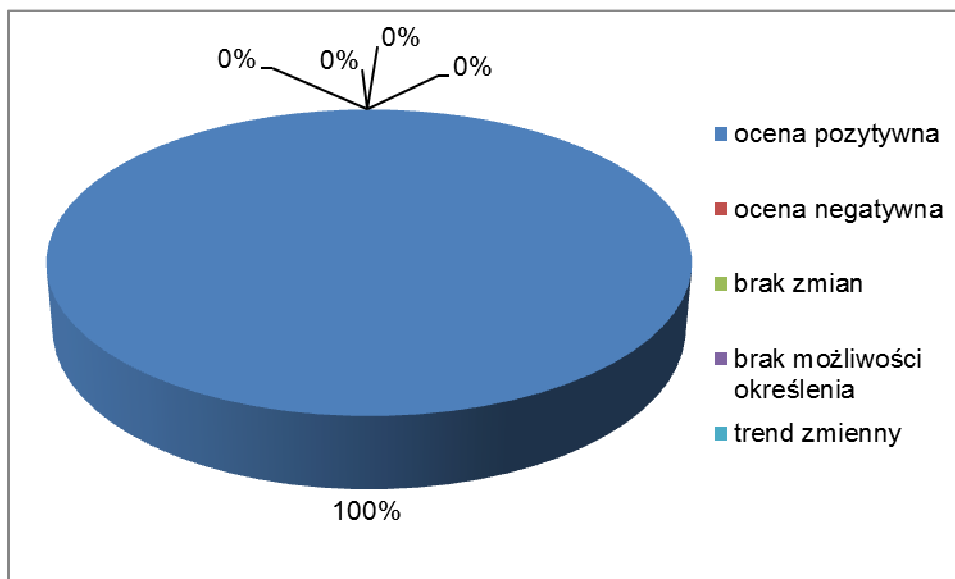
Źródło: ocena na podstawie tabeli 33

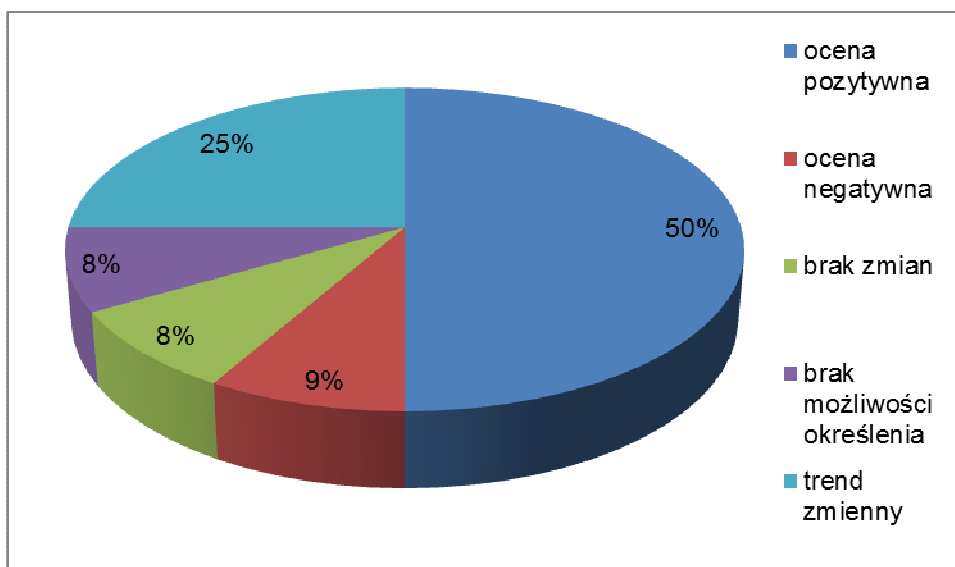
Wykres 3. Zestawienie wskaźników stanu

Wykres 4. Zestawienie wskaźników presji

Wykres 5. Zestawienie wskaźników reakcji

Wykres 6. Podsumowanie wszystkich wskaźników realizacji POŚ

Jak wynika z powyższych wykresów, stanowiących podsumowanie analizy wskaźnikowej, Program ochrony środowiska jest realizowany w znacznym stopniu. 50 % wszystkich wskaźników, a tym samym wszystkich działań została zrealizowana, albo na skutek ich realizacji nastąpiła poprawa stanu środowiska, zmniejszenie presji na wykorzystanie zasobów, bądź zwiększyła się reakcja na zagrożenia.

Negatywną ocenę uzyskało 9 % wskaźników, ale tak naprawdę zdecydował o tym tylko wskaźnik dotyczący utrzymującej się negatywnej tendencji w jakości powietrza.

8 % wskaźników oceniono w trendzie bez zmian. Oznacza to, że oceniana sytuacja nie ulega zmianom, ale brak działań w danym zakresie nie oznacza jednocześnie negatywnych tendencji. W tej grupie wskaźników istotny jest niezmienny stan ilościowy pomników przyrody.

Analiza zaproponowanych w roku 2013 wskaźników wskazuje ich niepełne dostosowanie do wskazanych zadań, stąd w kolejnym programie ochrony środowiska

powinno się większą uwagę poświęcić na dobór trafnych i mierzalnych wskaźników. W POŚ z roku 2013 nie zaproponowano żadnych wskaźników pozwalających ocenić działania w zakresie ochrony powierzchni ziemi, minimalizacji oddziaływania hałasu, prawidłowego utrzymania urządzeń melioracyjnych i ochrony przeciwpowodziowej.

Ze względu również na brak zaplanowanych zadań dotyczących ochrony przez promieniowaniem elektromagnetycznym oraz ochrony mieszkańców przed zagrożeniami antropogenicznymi, chemicznymi, czy naturalnymi, nie zaproponowano wskaźników monitorujących te presje.

Proponuje się zatem, aby w uszczegółowić analizę wskaźnikową w nowym Programie ochrony środowiska o poniższe propozycje wskaźników, które uzupełniają dotychczasowy zakres mierników w zakresie pozostałych komponentów:

1. Wskaźniki odnoszące się do jakości powietrza:
  - liczba obiektów poddanych termomodernizacji,
  - udział instalacji OZE,
2. Wskaźniki odnoszące się do emisji hałasu:
  - liczba inwestycji komunikacyjnych usprawniających ruch,
  - długość ścieżek rowerowych,
  - procentowy udział dróg posiadających stan: dobry, średni, zły,
  - udział terenów komunikacyjnych w powierzchni jednostki,
3. Wskaźniki odnoszące się do promieniowania elektromagnetycznego:
  - ilość stacji bazowych telefonii komórkowych,
4. Wskaźniki odnoszące się do zasobów wodnych (melioracje, jakość wód, ochrona wód, gospodarka wodno-ściekowa):
  - powierzchnia gruntów zmeliorowanych,
  - jakość wód podziemnych,
  - przekraczane wskaźniki zanieczyszczeń w wodach na sieci wodociągowej,
  - stopień zwodociągowania,
  - stopień skanalizowania,
  - ilość odprowadzonych ścieków komunalnych i przemysłowych,
  - liczba zbiorników bezodpływowych,
  - liczba przydomowych oczyszczalni ścieków,
  - udział ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków,
  - ilość ładunków zanieczyszczeń w ściekach odpływających z oczyszczalni,
5. Wskaźniki odnoszące się do racjonalizacji zużycia surowców, energii:
  - zużycie energii,
  - zużycie wody,
6. Wskaźniki odnoszące się do powierzchni ziemi:
  - powierzchnia terenu wymagająca rekultywacji,
  - powierzchnia obszarów eksploatowanych złóż,
  - powierzchnia terenów zabudowanych,
  - udział gleb, w których konieczne i potrzebne jest wapnowanie,
  - udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych,
7. Wskaźniki odnoszące się do gospodarki odpadami:
  - ilość zmieszanych odpadów komunalnych,
  - ilość zlikwidowanych nielegalnych składowisk odpadów,
  - ilość odpadów zebranych podczas likwidacji nielegalnych składowisk odpadów,
  - ilość usuniętego azbestu,
  - ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji

- kierowanych do składowania,
- przygotowanie do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła,
  - przygotowanie do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych,
  - ilość odpadów komunalnych przekazanych do PSZOK przez mieszkańców,
8. Wskaźniki odnoszące się do zasobów przyrodniczych:
- % powierzchni jednostki objętej prawną ochroną przyrody,
  - powierzchnia lasów,
  - powierzchnia terenów zieleni urządzonej,
  - ilość nasadzeń,
  - udział zadrzewień i zakrzewień,
9. Wskaźniki odnoszące się do zagrożeń środowiska
- ilość sytuacji awaryjnych (pożarów).

Choć przeprowadzona ocena nie jest pełna, to jednak na podstawie zgromadzonych danych (nie tylko w tabeli, ale również podczas całej analizy przeprowadzanych działań proekologicznych w rozdziale 3) można sformułować tezę, że Miasto, jak i inne jednostki organizacyjne oraz instytucje i podmioty sukcesywnie realizują wspólnie założone cele, koncentrując się na najistotniejszych obszarach problemowych i bez pominięcia kluczowych zadań w ochronie środowiska.

4.2. ANALIZA FINANSOWA

Zadania zapisane w Programie Ochrony Środowiska zostały zrealizowane zgodnie z ogólną misją jednostki i własnymi zamierzeniami inwestycyjnymi. Istotna ich część, ze względu na specyfikę, wymaga systematyczności i bieżących prac, np. bieżące utrzymanie i konserwacja sieci wodno - kanalizacyjnych, utrzymanie w sprawności urządzeń melioracji, utrzymanie i zarządzanie drogami oraz utrzymanie czystości i porządku, gospodarowanie odpadami komunalnymi, pielęgnacja zieleni, edukacja ekologiczna mieszkańców.

Część inwestycji i zadań z uwagi na ciągłość, długotrwałość realizacji lub pozyskiwanie funduszy, dotacji, czy dofinansowań jest realizowana etapowo (projekty dotyczące realizacji infrastruktury technicznej czy obiektów i ich realizacja w kolejnych latach). W tym miejscu zaznaczyć trzeba, że racjonalne gospodarowanie środowiskiem i jego zasobami wymaga dużych nakładów finansowych, stąd niezbędne staje się stałe pozyskiwanie dofinansowania ze środków zewnętrznych. Miasto skutecznie ubiegało się o dofinansowanie zadań generujących znaczne nakłady finansowe. Jednostka pozyskiwała środki na działania z:

- Unii Europejskiej, przez NFOŚiGW oraz PO IiŚ – dofinansowanie opracowania PGN,
- RPO WP na lata 2007-2013 – dofinansowanie przebudowy ul. Kusocińskiego,
- WFOŚiGW (unieszkodliwianie azbestu, wymiana źródeł ogrzewania).

Kolejne inwestycje, dla których w roku 2016 była opracowywana tylko dokumentacja, mają możliwość zostać zrealizowane także ze środków zewnętrznych, aktualnie trwa ocena wniosków, np. na rozbudowę systemu zieleni w mieście.

W kolejnych latach warto jest obserwować stopień realizacji zadania, na które złożono na razie wnioski o dofinansowanie, pn. Więcej drzew i krzewów w mieście – Zielony Lębork.

Ważne jest także, aby samorząd nadal podejmował współpracę z innymi jednostkami w zakresie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i infrastruktury komunalnej, aby jak najlepiej realizować działania nie tylko własne, ale również koordynowane. Współpraca ta pozwoli na osiągnięcie szerszych celów i pozyskanie większych środków finansowych.

Analizując wielkość nakładów finansowych, podsumowując wszystkie zebrane dane i wydatki Miasta oraz innych podmiotów włączonych w realizację POŚ, wskazuje się, że w latach 2015-2016 poniesiono łączne koszty około 79,5 mln zł, z czego w roku 2015 była to kwota ponad 59 mln zł, a w roku 2016 – ponad 19 mln zł. Stwierdza się, że największe wydatki poniesione zostały na realizację inwestycji w zakresie ochrony powietrza i minimalizacji negatywnego oddziaływania hałasu, wydatki na ten cel stanowiły łącznie około 71 % wszystkich wydatkowanych środków finansowych. Oba te obszary łączą się ze sobą, ochrona powietrza to także modernizacje dróg zapobiegające wtórnemu pyleniu zanieczyszczeń z dróg.

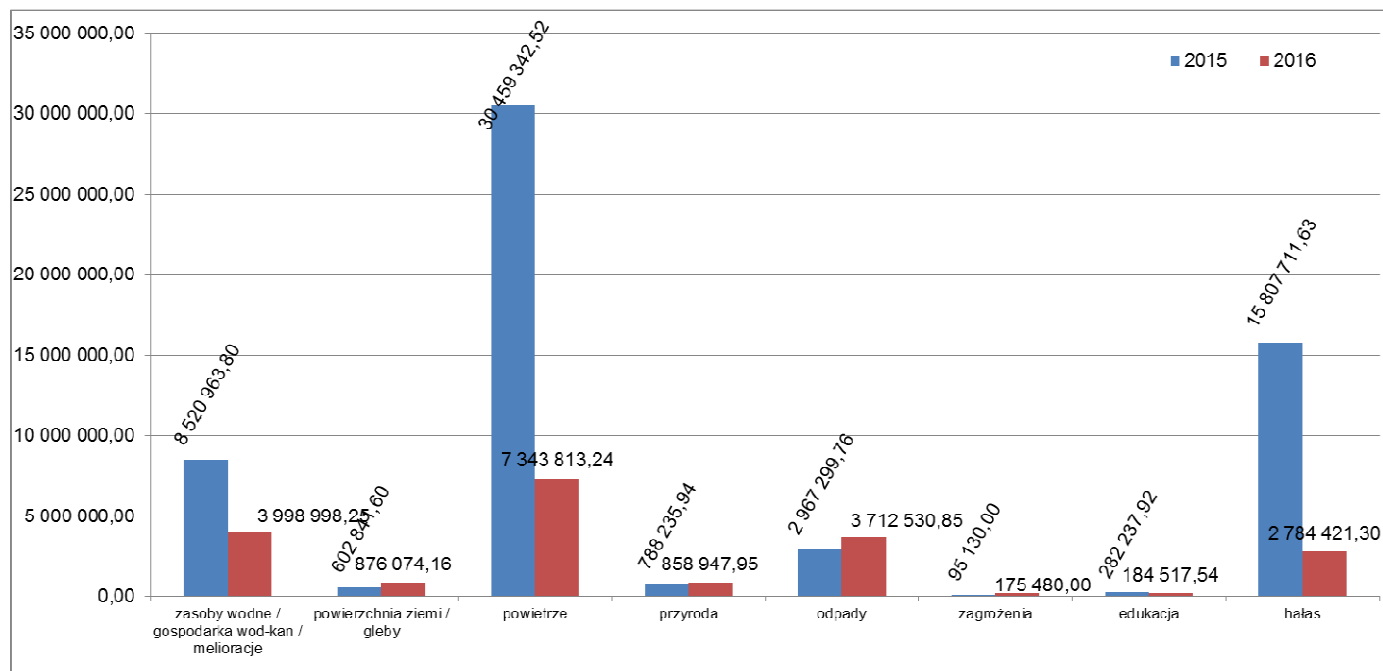
W dalszej kolejności najbardziej kosztotwórcze były przedsięwzięcia z dziedziny ochrony wód i rozbudowy systemu wodociągowo-kanalizacyjnego, wydatki na te cele stanowiły około 15,8 % wszystkich wydatków. Miasto jest już w znacznym stopniu zwodociągowane i skanalizowane, stąd wydatki na ten cel z każdym rokiem są coraz mniejsze, a inwestycje związane są z modernizacją sieci lub podłączaniem niewielkich nowych odcinków.

Zdecydowanie mniejszy udział miały wydatki związane z gospodarką odpadami, łącznie było to około 8,4 % wszystkich wydatków. Najmniej środków przypadło na ochronę powierzchni ziemi – około 1,9 %, ochronę bioróżnorodności – 2,1 % wydatków, edukację ekologiczną – 0,6 %, czy zapobieganie zagrożeniom – 0,3 % wydatków.

Tabela 35. Podsumowanie kosztów realizacji POŚ (zadania własne i koordynowane)

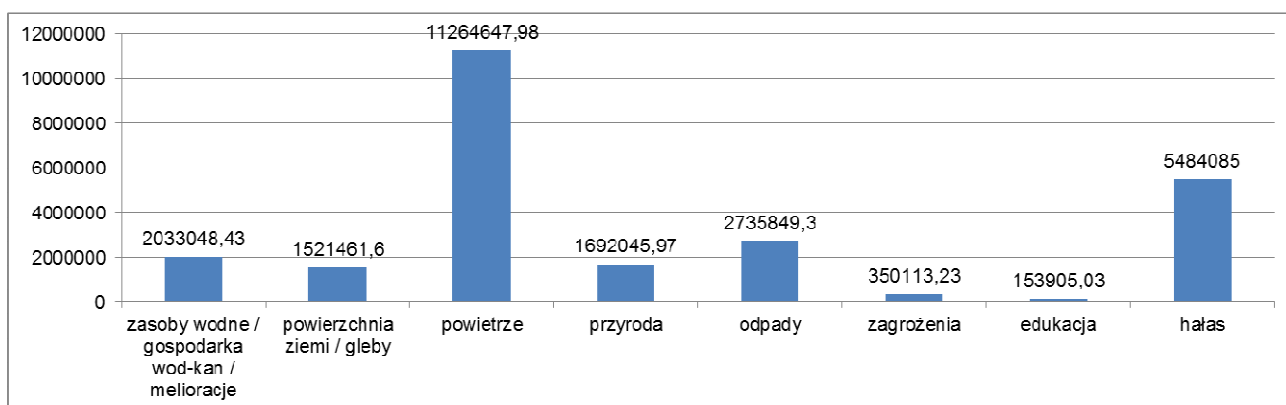
Przedsięwzięcia z działu	Rok 2015	%	Rok 2016	%	Suma 2015-2016	%
zasoby wodne, gospodarka wodno-ściekowa, melioracje, powódź	8 520 963,80	14,3	3 998 998,25	20,1	12 519 962,05	15,8
powierzchnia ziemi, gleby	602 841,60	1,0	876 074,16	4,4	1 478 915,76	1,9
przyroda	788 235,94	1,3	858 947,95	4,3	1 647 183,89	2,1
powietrze	30 459 342,52	51,2	7 343 813,24	36,8	37 803 155,76	47,6
hałas	15 807 711,63	26,6	2 784 421,30	14,0	18 592 132,93	23,4
awarie, zagrożenia	95 130,00	0,2	175 480,00	0,9	270 610,00	0,3
odpady	2 967 299,76	5,0	3 712 530,85	18,6	6 679 830,61	8,4
edukacja ekologiczna	282 237,92	0,5	184 517,54	0,9	466 755,46	0,6
SUMA	59 523 763,17	100,0	19 934 783,29	100,0	79 458 546,46	100,0

Źródło: Podsumowanie kosztów pozyskanych podczas badania ankietowego (dane z rozdziałów 3.1 – 3.10)

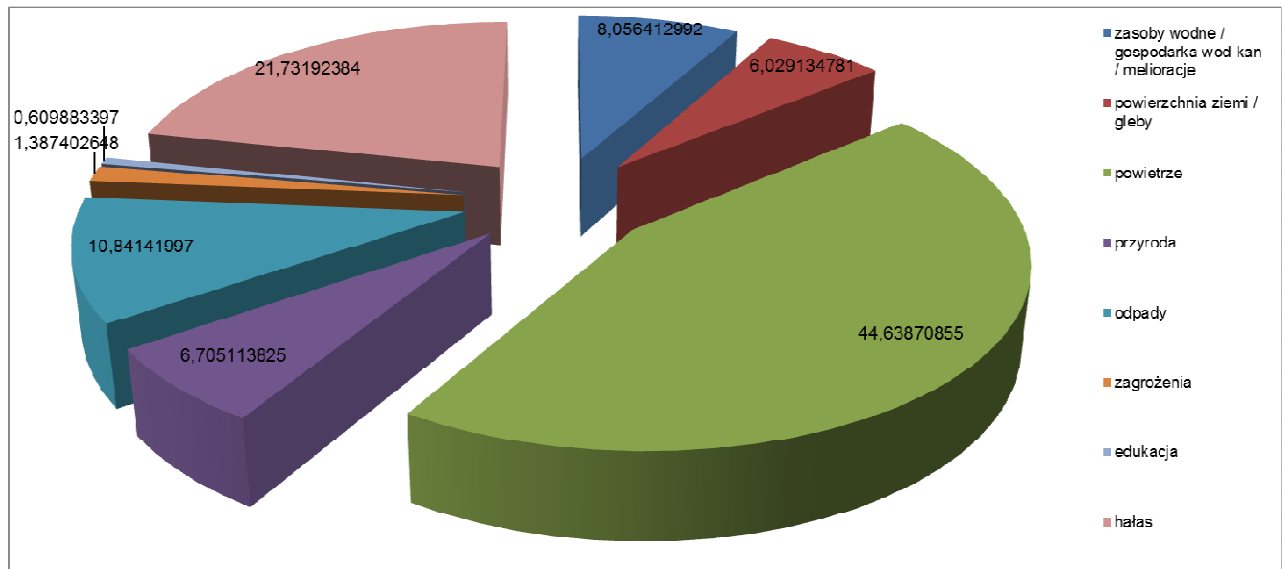
Wykres 7. Podsumowanie kosztów realizacji POŚ w latach 2015-2016 w działach (z rozróżnieniem na lata)

Źródło: Podsumowanie kosztów pozyskanych podczas badania ankietowego (dane z rozdziałów 3.1 – 3.10)

Wykres 8. Podsumowanie kosztów realizacji POŚ łącznie w obu latach w działach (z rozróżnieniem)

Źródło: Podsumowanie kosztów pozyskanych podczas badania ankietowego (dane z rozdziałów 3.1 – 3.10)

Wykres 9. Podsumowanie kosztów realizacji POŚ w latach 2015-2016 – udział procentowy wydatków w działach (łącznie)

Źródło: Podsumowanie kosztów pozyskanych podczas badania ankietowego (dane z rozdziałów 3.1 – 3.10)

4.3. PODSUMOWANIE KOŃCOWE

Zadania własne gminy w zakresie spraw związanych z ochroną środowiska wynikają przede wszystkim z ustawy o samorządzie gminnym i przepisów dotyczących ochrony środowiska. Część zadań przypisana jest także organom Powiatu, ale ich realizacja spoczywa na adresatach decyzji i podmiotach korzystających ze środowiska. Tak więc niektóre z zadań odnoszą się do podmiotów gospodarczych, zarządców infrastruktury.

W ramach aktualnego w latach 2015-2016 Programu Ochrony Środowiska dla miasta Lęborka na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020 w okresie sprawozdawczym Miasto podejmowało działania na różnych płaszczyznach – począwszy od planowania przestrzennego, przez toczące się postępowania w sprawach wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, decyzji o warunkach zabudowy, kontroli terenowych (działania prewencyjne), poprzez opracowanie dokumentów i planów, po realizowanie inwestycji służących ochronie środowiska.

Wśród wydawanych decyzji, przyjmowanych zgłoszeń i dokonywanych wpisów kształtujących warunki korzystania ze środowiska (w których określa się normy, standardy emisji oraz uprawnienia) wymienić należy ogólne instrumenty prawno-administracyjne leżące po stronie samorządu gminnego oraz powiatowego i wojewódzkiego:

- decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- decyzje o warunkach zabudowy,
- pozwolenia na wycinkę roślinności,
- pozwolenia emisyjne wydawane przez Starostę i Marszałka, w tym pozwolenia zintegrowane.

Wśród instrumentów działają także te o charakterze finansowym, do których zaliczyć można również: opłaty za korzystanie z zasobów środowiska (z których finansowane są inwestycje proekologiczne, np. wymiana źródeł ogrzewania), opłaty podwyższone, opłaty produktowe, administracyjne kary pieniężne, fundusze celowe, służące gromadzeniu

środków pochodzących z opłat i kar oraz przeznaczania ich na z góry określone cele, służące ochronie środowiska.

Założenia ostatniego Raportu z wykonania POŚ, za lata 2013-2014 wskazywały na konieczność dalszych działań w poniższym zakresie:

- *sukcesywna likwidacja niskiej emisji, np. poprzez realizację Planu gospodarki niskoemisyjnej gminy* – w latach 2015-2016 zadanie było w dalszym ciągu realizowane,
- *wyrównanie dysproporcji pomiędzy zwodociągowaniem i skanalizowaniem obszaru miasta, która obecnie wynosi 0,6* – zadanie było w dalszym ciągu realizowane co poprawiła wskazaną wartość,
- *dalszą termomodernizację budynków, a także wsparcie działań mających na celu pozyskanie energii ze źródeł odnawialnych* – inwestycje w tym zakresie były kontynuowane, opracowywano dokumentację na zbiorcze modernizacje kolejnych budynków, a dofinansowanie do budynków jednorodzinnych prowadzono na bieżąco,
- *tworzenie nowych form ochrony przyrody oraz podjęcie współpracy z instytucjami zarządzającymi obszarami już istniejącymi w zakresie utrzymania ich walorów przyrodniczych* – nie utworzono nowych form ochrony przyrody,
- *zwiększenie w miarę możliwości powierzchni terenów zieleni publicznej na terenie miasta, a także utrzymanie oraz pielęgnację tej zieleni, szczególnie na nowo powstających osiedlach mieszkaniowych* - opracowano dokumentację na duży projekt rozbudowy terenów zielonych w mieście,
- *edukację ekologiczną uwzględniającą sektory problemowe, opartą na systemie szkoleń i warsztatów* – działanie było realizowane na różnym szczeblu i w różnych formach na bieżąco.

Jak wskazuje niniejsze podsumowanie, w każdym z priorytetów podejmowano szereg zadań, jednak biorąc pod uwagę ich charakter i potrzebę dalszego rozwoju wiele grup zadaniowych powinna być kontynuowana w latach kolejnych, w miarę potrzeb oraz możliwości pozyskania środków finansowania. W szczególności kontynuowane powinny być wszelkie działania związane z poprawą stanu wód powierzchniowych oraz utrzymaniem dobrego stanu w niektórych JCWP, a także realizacją programu naprawczego określonego w programie ochrony powietrza, w związku z przekroczeniami normatywnych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu na terenie całej strefy pomorskiej (i mimo krótkookresowej poprawy jakości powietrza w mieście względem lat poprzednich), utrzymujących się od kilku już lat.

Tym samym wśród najważniejszych działań w przyszłości powinny znaleźć się kolejne termomodernizacje budynków, wymiana źródeł ogrzewania w zabudowie jednorodzinnej, rozwój energii odnawialnej, modernizacje ciągów komunikacyjnych, intensyfikacja czyszczenia ulic metodą moką, rozwój terenów zieleni urządzonej, chroniącej przed emisją pyłów, rozwój ścieżek rowerowych, rozwój sieci kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej.

Jak dotąd nie zrealizowano założonych działań związanych z rozbudową terenów zieleni urządzonej w mieście, rozbudową systemu komunikacji zbiorowej, budową PSZOK. Są to jednak zadania, na które złożono już wnioski o dofinansowanie przedsięwzięć, stąd ich realizacja została tylko odłożona w czasie.

Podejmowane działania związane z ochroną wód, powinny być realizowane i monitorowane na poziomie kolejnych raportów ze względu na konieczność monitorowania

jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Podobnie kwestia poprawy jakości powietrza. Działania podejmowane przez samorząd, ale również prywatne inicjatywy, inwestycje MPEC w Lęborku oraz PSG w Gdańsku powinny przyczyniać się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń.

Kolejnym aspektem, na który w przyszłości powinien zostać położony nacisk jest ochrona mieszkańców przed hałasem. Nałożone decyzje związane z koniecznością opracowania przeglądów ekologicznych dla dróg, w przyszłości powinny być przyczyną do modernizacji systemu komunikacyjnego, zwiększenia nakładów na działania minimalizujące hałas, wprowadzenie większych ograniczeń na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej, choć biorąc pod uwagę charakter miejski Lęborka, będzie to lokalnie utrudnionym zadaniem.

Inne działania związane z ochroną zasobów przyrodniczych, ochroną przed promieniowaniem elektromagnetycznym oraz budowaniem szczelnego systemu odbioru odpadów komunalnych można uznać za zrealizowane w sposób zadowalający. W kolejnych latach działania powinny być kontynuowane w celu utrzymania jakości środowiska w tym zakresie na stałym poziomie. Jedynie rozwój terenów prawnie chronionych i powoływanie nowych form ochrony przyrody mogłoby zostać bardziej zintensyfikowane.

Analizując działania podjęte w latach 2015 – 2016 oraz wskaźniki oceny rozwoju infrastruktury technicznej i stanu środowiska przyrodniczego względem roku 2014, można stwierdzić, że realizacja celów założonych w dokumencie POŚ wpływa pozytywnie na rozwój Miasta oraz pozwala na ciągłe monitorowanie stanu środowiska i wykonywanie zadań, które będą prowadziły do dalszego pozytywnego rozwoju. Potrzeba jednak długookresowych inwestycji ze względu na odległy w czasie efekt ekologiczny.

Reasumując, działania podjęte w latach 2015 – 2016 wpisują się w założenia i cele wyznaczone w Programie ochrony środowiska i należy ocenić je jako pozytywne. Przeprowadzenie pełnej oceny, co do stopnia poprawy stanu środowiska w mieście wymaga dłuższego przedziału czasowego oraz dalszych działań inwestycyjnych.

Niniejszy Raport stanowi podstawę do opracowania aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Lęborka na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021-2024. Wskazane w nim podsumowanie Raportu jeszcze z lat 2013-2014, działania podejmowane w latach 2015-2016 oraz efekty tych działań mające swoje odzwierciedlenie w zdiagnozowanym stanie środowiska są podstawą do zaplanowania dalszych działań prośrodowiskowych dla miasta Lęborka na kolejne lata.

SPIS TABEL

Tabela 1. Harmonogram realizacji i zarządzania programem ochrony środowiska	7
Tabela 2. Dochody ogółem, w tym otrzymane dotacje w latach 2014-2016	9
Tabela 3. Wydatki ogółem, w tym na ochronę środowiska w latach 2014-2016	10
Tabela 4. Wyniki monitoringu wód powierzchniowych.....	12
Tabela 5. Wyniki monitoringu wód powierzchniowych.....	12
Tabela 6. Klasyfikacja wód podziemnych badanych w 2015.....	13
Tabela 7. Ilość odprowadzonych ładunków zanieczyszczeń komunalnych z terenu miasta w latach 2015-2016	14
Tabela 8. Wykaz wydanych pozwoleń wodnoprawnych.....	14
Tabela 9. Zmiany powierzchni terenów rolniczych i terenów zabudowanych w okresie sprawozdawczym.....	15
Tabela 10. Grunty rolne wyłączone z produkcji rolniczej (ha) w latach 2013-2015.....	16
Tabela 11. Powierzchnia i ilość terenów zieleni urządzonej oraz lasów w okresie sprawozdawczym.....	17
Tabela 12. Wyniki ocen jakości powietrza w strefie pomorskiej w 2014 - 2016	18
Tabela 13. Wyniki badań jakości powietrza.....	18
Tabela 14. Porównanie emisji gazów i pyłów w latach 2015-2016 z działalności podmiotów wnoszących opłaty za korzystanie ze środowiska	20
Tabela 15. Wykaz wydanych pozwoleń wodnoprawnych.....	21
Tabela 16. Wyniki badań hałasu	22
Tabela 17. Informacja o masie poszczególnych rodzajów odebranych z obszaru gminy	23
Tabela 18. Informacja o masie poszczególnych rodzajów zebranych w PSZOK.....	24
Tabela 19. Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami	24
Tabela 20. Wydane decyzje związane z gospodarowaniem odpadami na terenie miasta	25
Tabela 21. Ilość zebranych, wytworzonych i odzyskanych odpadów innych niż komunalne z terenu miasta w latach 2015-2016.....	26
Tabela 22. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu zapewnienia dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych oraz wysokiej jakości wody, a także ograniczenia zrzutu nieczystości do środowiska naturalnego i racjonalizacji zużycia wody.....	27
Tabela 23. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu melioracji i ochrony przeciwpowodziowej	28
Tabela 24. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu ograniczenia przekształceń ziemi (dodatkowe, poza wymienionymi w harmonogramie POŚ).....	30
Tabela 25. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu rozwijania trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej i ochrony przyrody oraz ochrony cennych przyrodniczo obszarów miasta i zachowania różnorodności biologicznej na terenie miasta Lęborka.....	32
Tabela 26. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz poprawy jakości powietrza, zniwelowania emisji ciepła do środowiska, zwiększenia udział energii pozyskanej ze źródeł odnawialnych oraz racjonalizacji zużycia energii	37
Tabela 27. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu minimalizowania uciążliwego hałasu i utrzymania jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska	40

Tabela 28. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym (dodatkowe, poza wymienionymi w harmonogramie POŚ)	43
Tabela 29. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu eliminacji ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienia bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego (dodatkowe, poza wymienionymi w harmonogramie POŚ).....	45
Tabela 30. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu ograniczenia zrzutu nieczystości do środowiska naturalnego (gospodarka odpadami)	45
Tabela 31. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu kształtowania prośrodowiskowych postaw wśród mieszkańców miasta Lęborka oraz pobudzania odpowiedzialności mieszkańców za stan środowiska przyrodniczego miasta i podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców miasta.....	47
Tabela 32. Zadania zrealizowane w latach 2015-2016 z zakresu racjonalizacji zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych	53
Tabela 33. Wskaźniki monitorowania stopnia realizacji POŚ i efektów działań proekologicznych	56
Tabela 34. Podsumowanie analizy wskaźnikowej.....	58
Tabela 35. Podsumowanie kosztów realizacji POŚ (zadania własne i koordynowane)	62

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Procent otrzymanych dotacji, w tym dotacji w ramach finansowania ze środków unijnych przy ogólnym dochodzie miasta.....	10
Wykres 2. Wydatki, w tym na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska, w okresie sprawozdawczym	11
Wykres 3. Zestawienie wskaźników stanu	58
Wykres 4. Zestawienie wskaźników presji	58
Wykres 5. Zestawienie wskaźników reakcji	59
Wykres 6. Podsumowanie wszystkich wskaźników realizacji POŚ	59
Wykres 7. Podsumowanie kosztów realizacji POŚ w latach 2015-2016 w działach (z rozróżnieniem na lata)	63
Wykres 8. Podsumowanie kosztów realizacji POŚ łącznie w obu latach w działach (z rozróżnieniem).....	63
Wykres 9. Podsumowanie kosztów realizacji POŚ w latach 2015-2016 – udział procentowy wydatków w działach (łącznie).....	64